

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 300—

polletno „ 150—

3 mesečno „ 75—

1 „ 25—

Novi naročniki na pošto v prvi naročnini vedno po nakaznici.

Na samo pismeno naročilo brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 480—

polletno „ 240—

3 mesečno „ 120—

1 „ 40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Volilni shod demokratske stranke.

Sijajna manifestacija napredne Ljubljane.

Ljubljana, 26. aprila.

V veliki dvorani Narodnega doma je bil včeraj ob 10. dopoldne dobro obiskan in nad vse imponanten volilni shod jugoslovenske demokratske stranke. Shoda so se polnoštevilno udeležili somišljeniki stranke.

V imenu načelstva JDS je shod otvoril minister n. r. dr. Kramer, spominjajoč se uvodoma velike volilne borbe pred desetimi leti, v kateri je napredno ljubljansko meščanstvo odbilo klerikalni napad. Tudi sedanje volitve so enako važnega pomena. Gre za to, da ohranimo Ljubljani jugoslovanski značaj. Ali naj volilci naprednega mišljenja pripustijo, da pride mesto pod upravo pristašev petrogradskih načel? Ali boste pripustili, da zavijra nad Ljubljano papeževa belo-rumena zastava namesto jugoslovenske trobojnice?

Ohranimo Ljubljani napredni demokratski značaj! Zavedajmo se, da je od izida občinskih volitev odvisen dober del bodočnosti mesta. Konečno se je govornik v iskrenih in pristranih besedah spominjal zaslug dosedanjega župana dr. Ivana Tavčarja za mesto Ljubljano. Ob velikem odobravanju volilcev je dr. Kramer sporečil iskreno spoštovanje in pozdrave zboru dosedanjemu županu dr. Tavčarju.

Minister dr. Kramer je na to podelil besedo podžupanu g. dr. Karlu Trillerju, ki je v stvarnih, a temperamentnih izjavah ovrgel vse očitke, katere bruha go spornost na dosedanje vodstvo mestne občinske uprave.

Govor podžupana dr. K. Trillerja.

Cenjeni somišljeniki! Danes je za Ljubljano vesel dan, danes je v Ljubljani na čast občinskih volitev misijon. Ona stranka, ki se krčevito brani naslova »duhovniške stranke« — je v zadnji uri pozvala na pomoč dva izvenljubljanska duhovnika, ki naj Ljubljano-čanom sugerirata prepričanje, da jih čaka »paradiž« že na tem svetu, če dobi tudi mestno občino v roke SLS.

Niš ne de, da nobeden tedn duhovnikov še ni bil tri dni zdržema v Ljubljani in da jima je naša komunalna politika španska vsa in da nista informirana o komunalnih potrebščinah Ljubljane.

Objube političnih strank je najbolje in najzanesljiveje presojati po njih dejanjih. Za to je prav, ako pogledamo nekoliko v preteklost komunalnopolitičnega delovanja SLS. Odkar je bil izvoljen zadnji občinski svet, je stalo delovanje SLS v znamenju najzagrizenejšega nasprotja proti napredni Ljubljani. Stalo je v znamenju, ki se lahko izraža v treh imenih dr. Šusteršič, dr. Pegan in dr. Lampe.

Deželni odbor je z največjo neusmiljenostjo preprečeval vsak razvoj zdrave in napredne komunalne politike. Deželni odbor vsa leta ni niti potrdil občinskega proračuna, niti dovolil niti enega vinarja novih dohodkov. Vsa vir pametnih in res pravičnih prihodkov je zamašil in tako je imela napredna večina občinskega sveta teeno vezane roke. Treba je skrajno drznega čela, če klerikalni agitatorji kriče, da se za Ljubljano ni ničesar storilo, da se ni ničesar zgradilo.

Glavna klerikalna natolcevanja.

»Slovenec« vpije, da v Ljubljani smrdi, da niso ceste urejene, da je pogled na Ljubljano najgrši dokument i. t. d. Z velikanskim ogorčenjem klerikalci kažejo zlasti na razdrapano sliko neregulirane Ljubljane. Ta slika je v resnici neprijetna! Objektivno je resnica: Škandal je, da danes Ljubljana ni regulirana, škandal je, da danes kanali niso urejeni, kanali, iz katerih preti okuženje. Toda, gospoda moja, nastane vprašanje: »Kdo je bil kriv?« Jaz pravim na ves glas: »SLS in nihče drugi!« Naglašam: »Ti isti deželni odbor, ki je zabil, da bi se bila ta dela izvršila!« Dokažem.

1. Regulacija Ljubljane.

Regulacijo Ljubljane je vodilo posebno podjetje, to je komisija za osuše-

vanje Barja s pomočjo fonda, v katerega so prispevali vlada, dežela in 10% mestna občina. Regulacijska dela so se pričela pred vojsko izvrševati in nemudoma jih je vojna ustavila. To je resnica! Že pred vojno je Šusteršič regulacijska dela zavlačeval, ker ni hotel dati na razpolago v ta namen nabrane fonda, ki ga je upravljal deželni odbor. Potem je izbruhnila vojna. Ta čas je deželni odbor dela brez potrebe popolnoma ustavil, češ da ne da niti vinarja, dokler mu avstrijski poljedelski minister ne izplača ob izbruhu vojne ustavljene agrarnokulturne subvencije, ki pa je tvorila najmočnejši agitacijski fond SLS.

Med vojno je prišlo v Ljubljano na tisoče in tisoče italijanskih vojni vjetnikov, kvalificiranih botaniških delavcev. Ker je vojna uprava ponudila te vojne vjetnike komisiji na razpolago, sem jaz v deželnem odboru opetovano stavljal nujni predlog, naj se regulacija Ljubljane izvrši s pomočjo teh delavcev. Večina deželnega odbora na je ta predlog kategorično odklonila, ker Ljubljana še vedno ni kličala pred vsemočnim deželnim glavarjem dr. Šusteršičem.

2.) Preskrba mesta z električno silo.

V tesni zvezi s tem je drugi odtok: Ljubljana se ni preskrbela s primerno električno silo.

Glede tega vprašanja opozarja govornik na razvoj hidroelektrike in poudarja, da je bila zgradba parne elektrarne pred 23 leti priporočljiva, ker je bila cena premoga nizka in je bila hidroelektrika še le v razvoju.

Že prej se je mestna občina potegovala za vodno silo ob šempetarskem nabrežju, ki bi imela nastati vsled poglobljenja struge Ljubljanice in bi znašala 1200 HP. Ta vodna sila bi bila zadostna za izpolnitev parne elektrarne in že v naprej bi bila preprečena sedanja mizerija z električnim tokom. Če torej nimamo hidroelektrike, je temu zopet kriv bivši deželni odbor, tedaj stranka, ki je imela v njem večino. Deželni odbor je bil tisti faktor, ki se je z največjo zagrizenostjo uprl gorenji zahtevi mestne občine. Dosegel je tudi, da stvar še danes ni rešena.

Mestni vodovod.

Tudi čez mestni vodovod klerikalci zabavljajo, češ da je bil zgrešen. Vodovod je naravostno vzoren. Resnica je, da je bilo vodovodno vprašanje v Ljubljani naravnost vzorno rešeno. Da so pa nastale v najnovejšem času tudi v tem vprašanju težave in to brez krivde mestne občine, je tudi resnica. Regulacija Save, pri kateri je imel deželni odbor tudi glavno besedo, se je izvršila tako neracionalno, da regulirana reka razdira in poglablja svojo lastno strugo in s tem povzroča, da talna voda vedno bolj pada. Vseled tega so že pred leti usahnili vsi vodnjaki na Jezici in v Stožicah. Ko je mestna občina z vso energijo zahtevala, da se naj, kakor to zahteva strokovnjak, v zvezi z regulirano Savo pravo, ki bi razdiranje in poglabljanje struge preprečili, je naložila pri deželnem odboru zopet na gluh ušesa. In če bi sedaj nastala poglabitev naših vodnjakov, bi zopet te krivde ne bilo mogoče oprstiti vodilnim faktorjem SLS.

Bankratstvo.

Konečno nam klerikalna stranka očita — bankratstvo. In žalibog to stori v bratskem objemu z ostalimi opozicijskimi strankami. Oglejmo si nekoliko natančneje to bankratstvo! Ne rečena, da ponekod v naši državi banke ne zlorabljajo svoje moči in z vso odločnostjo obojam vsako bančno trgovino z živili in zlasti z žitom ki zamore in mora prebivalstvu do nezmožnosti podražiti vsakdanji kruh. Toda v tem pogledu so slovenske banke, njihov vodstvo ima v rokah naša stranka, brez krivde in greha. Povem, da so naše banke izvršile veliko delo z nacionalizacijo industrije, ki je bila v rokah tu-

jega židovskega kapitala. Danes naš delavec ne stoji več pod neusmiljeno pestjo tega židovskega kapitala, da je danes delavec pošteno plačan in se povsod sčujejo posebni fond za delavsko starostno zavarovanje, za slučaj posebnih nevarnosti itd. Nacionalizacija industrije je na stečaj odprla vrata do dobre kariere stotinam našega trgovskega in tehničnega naraščaja. Tega našega bankratstva se nam ni treba sramovati. Tudi tega ne, če pri tem domači kapital investira v naših bankah, nesi zmeren in pošten dobiček.

Toda SLS je pozabila, da pri njej cvete bankratstvo. Na enem samem zgledu vam hočem dokazati, v kateri stranki cvete ali je cvetelo bankratstvo.

»Združna centrala«, ta radnja kreacija pokojnega dr. Lampeja, je kazala pot vsem verižnikom. Že spomladi leta 1918, je začela na svojo roko nakupovati in nakopičevati z zaupanjem in denarjem klerikalnih združg vsakovrstno blago, od finega konjaka do brezovih metel, od kompletnega hotelskega pohištva do železnih loncev ter je ob prvačtu pošteno obesela s tem drago plačanim blagom. V istem času se je hotel pokomiti dr. Lampe tudi cenejšega ukrajinskega perila, katero so baje v Kijevu nagrabili nemški in avstrijski vojniki. Dr. Lampe je tja poslal svojega trgovskega zaupnika žida Samuela Gruška z naročilom, naj nakupi tam za vsa milijonov perila. Ker je pa v to svrhu rabil predsednik »Združne centrala« dr. Lampe naslov katerega javnega zavoda, je prevročiral v deželnem odboru sklep, da je nakupiti za deželno bolnišnico 20.000 bolniških garnitur, čeprav je upravitelj bolnišnice opozarjal, da jih bolnišnica več kot 2000 ne more rabiti. Gruška je na račun te nad vse čedno kupilje prejel dva milijona kron. Prišel je prevarat. Izginil je žid Gruška, izginila pa sta tudi dva milijona kron in tedaj se je obrnila »Združna centrala« na novo deželno komisijo, kateri sem stal na čelu jaz s trditvijo, da je ta dva milijona posodila deželi za nabavo perila deželni bolnici in da ji mora dežela ta znesek vrniti. Navzlic temu, da je takratna klerikalna deželna vlada to drzno zahtev »Združne centrala« diskretno podpirala, je deželna komisija to zahtevu odločno odklonila ter se spustila v pravdo, v kateri je siljajno zmagala. Na ta način je bila prihranjena deželni davkoplačevalcem škoda dveh milijonov kron. »Združna centrala« pa še danes išče ro središji Evropi svojega zaupnika Samuela Gruška in svoje milijone.

Vidite, to je bankratstvo! Bankratstvo, katero je treba očigostno in obsolati, ne pa pošteno narodno gospodarsko delovanje naših bank.

S tem se poslovim od SLS!

Spominjam se drugega shoda, na katerem se nam ob tej uri tudi očita bankratstvo. To je shod NSS. v Mestnem domu.

Peščeno gospodarstvo narednih socialcev.

Bojim se, da bo gospoda tam v Mestnem domu danes zelo slabo volje in da jim odtok bankratstva na naš naslov ne bo šel iz srca. Preved peska si tudi pristati te stranke, ki se rekrutirajo po veliki večini iz mačkentnih demokratskih dezertirjev, ne bodo pustili trositi v oči. Škoda le tistih par idealnih mož, ki so se dali ob priliki volitev zanejati v tabor stranke, ki je brez vsakega jasnega programa in ki vam tudi v mestni hiši ne bo pokazala kaj posebnega.

Komunalna politika socialistov!!

Ostali dve nasprotni stranki sta razredno organizovani ter bodeta tudi v komunalni politiki favorizirali en stran na škodo drugih. Pravično gospodarstvo pa takega razlikovanja ne sme trpeti in zato trezno meščanstvo tudi temu ne more zaupati vodstva komunalne politike. Za sovietski sistem naše zdrave meščanstvo še davno ni zrelo.

Pa tudi večinski socialisti, ki se na Dunaju in drugod, kjer so prišli na krnilo, so do sedaj dolazali jako malo umevanja za zdravo in trezno komunalno politiko. V interesu Ljubljane je torej, da tudi v bodočem občinskem svetu zavzame vodilno mesto naša demokratska stranka.

V ostalem pa naj stopijo na mesto starih izrabiljenih moči nove mladje in čileše. Tudi jaz sem sodeloval pri občinskem gospodarstvu celih dvajset let, med temi deset let kot podžupan v neravnih lahkih in mirnih razmerah. In če me je valed dnevnega prenapora vrgla bolezen na bolniško posteljo za dalj časa, tedaj smem brez vse neskrupulnosti trditi, da ta obolenost ni bila brez vzročne zveze z mojim delovanjem v mestni hiši. Kakor cela vrsta drugih tovarišev, tako valed tega tudi jaz ne bi mogel posvečati mestnemu gospodarstvu svojih skromnih sil v dosedanjih meri. Vspršio vsem neosnovanim napadom na občinski svet pa se smatram opravičenega in obvezanega, da kot bivši dolgoletni načelnik kluba demokratskih občinskih svetnikov povdarjam tole: Po izvršenih volitvah bodo prevzeli upravo našega mesta možje, ki nas bodo brezovno prekašali glede zmožnosti in sposobnosti, nikdar — pa naj izpadejo volitve kakorkoli — pa nas ne bodo mogli naši nasledniki prekašati glede poštenje volje za dobrobit naše Ljubljane Ljubljane!

Govor podžupana g. dr. K. Trillerja je izzval v vseh vrstah demokratskih volilcev vihrno odobravanje in priznanje. Dr. Kramer kot predsednik se mu je zahvalil, povdarjajoč, da je bila dosedanja občinska uprava v rokah poštenih mož, ki zapuščajo mestno hišo kot postenjak.

Za dr. Trillerjem sta govorila v kratkih besedah kandidata g. Josip Turk, ki je poudarjal gotovo dele občinskega programa JDS in g. Josip Zupan, ki je omenjal veliko važnost ljubljanskih občinskih volitev in njih vpliv na naše podjarmljene brate.

Za njima je imel zaključni govor — nesitljivi demokratski liste poverjenik g. dr. Vladimir Ravniha.

Govor nesitljive dem. liste dr. Ravniha.

Naša kandidatna lista pogreša na prvem mestu ime, ki je bilo samozase desetletja naše vodilno geslo, ime župana dr. Ivana Tavčarja. Žal, naše prošnje, kolikor so bile iskrene, niso vpele, da bi omajale njegov sklep, topot ne kandidirati, rečem pa, da le poziv na zdravstveno stanje nas je zadržal, da ga vzlje vsem misno vojski na čelo naše kandidatne liste. Tembolji nas veže dolžnost, da mu že ob tej priliki in na tem mestu izrekamo globoko čučečo zahvalo in polno priznanje.

Delovanje in ovike.

Dolgo dobo je stal na čelu mestne občine ljubljanske. Smotrano je bila njegova komunalna politika. Storil je vse, kar je s skromnimi materijalnimi sredstvi, ki so mu bila na razpolago, storiti mogel. Pred očmi mu je bilo načelo umnega in vestnega gospodarja, da ni segati preko sredstev, kakor si jih dajo redem in resnici odgovarjajoč proračun: v okvirju tega proračuna je gospodariti in — stediti. Tudi on je nesel v svojem srcu velikopotezne načrte, ki se jih je oklenal z vso ljubljano do naše Ljubljane, toda previdnost in preudarnost sta mu branili, da bi dal tem načrtom svobodo, preden so zagotovljena sredstva zanje in preden ni čisto gotovo, v kateri smeri naj gre razvoj Ljubljane. Bil je odločen nasprotnik vsaki razpurnosti ter protivnik kakim avanturam, ki bi občino utegnile spraviti v negotov položaj.

Dr. Tavčar je bil župan v najbolj kritičnih časih. Ob nastopu svojega županovanja je imel nevaležno nalogo, da je moral prevzeti gospodarstvo po potresu ostronake Ljubljane. Na vseh koncih in krajih so ti molele nasproti podrtje in razvaline. Klicu po

restavraciji je sledil klic po modernem mestu. Res, bilo je na dani ležeče, da smo si bili takrat ustvarili metropolo svojo. Po priliki je bil to storil Zagreb, ki pa sta mu priskočila na pomoč hrvaški sabor in celo madžarska vlada. Tod mi, s čim? Na eni strani je zavirala avstrijska birokracija vsak razvoj; skrbno je čuvala, da bi iz Ljubljane že po nje zunanjem licu ne nastalo pravo stolno mesto kake Slovenije. Odrkela nam je dosledno nastanitev višjih uradov, odrkela univerzo in drugo.

Koliko korakov n. pr. sem bil storil kot državni poslanec, da bi bila tu namočena delavnica drž. železnice. Basi so na merodajnih mestih pripoznali potrebo teh delavnic prav tu v Ljubljani, vendar geslo je bilo: Ljubljani ne! V nevarnost je celo prišla državna obrtna šola, h katero ustanovitvi je mestna občina bila doprinesla toliko žrtve, in le kompetentnega ministra češke narodnosti smo imeli za hvaliti, da se vlada ni udala diktatu nemških alpskih poslancev. Koliko potov in truda nam je zope tvelo, da bi ohranili Ljubljani z regulacijo Ljubljane pridobljeno vodno silo, ki nam je tedanja klerikalna deželna uprava ni marala privoščiti. Posrečilo sem je pridobiti češke poslance, da so pristili na vlado grofa Stürgkha. Toda zveza SLS z avstrijsko vlado je bila tako trdna, da je prenesla tudi ta pritisk. Sploh je avstrijski birokraciji, kadarkoli je šlo za ponižanje Ljubljane, stala zvesto ob strani tedanja klerikalna deželna uprava, ki iz golo ljubosumnosti in zavisti, da ne rabim hujšega izraza, ni bila pripustila, da bi se dejalo, da je Ljubljana pod »liberalnim« vodstvom vzrasla v moderno veliko mesto. Obč. svetu ljubljanskemu je metala pod nogo polena, ovirala je njegovo delo, klerkali je mogla, odrkela celo razpoložljiva sredstva ter znala pokopati vsako še tako koristno namero za napredek mesta. In zopet je bilo geslo: napredna Ljubljana mora na kolena! Takrat je bila Ljubljana oskudovana v svojih temeljih in za milijone in milijone današnje vrednosti. Tega ljubljansko meščanstvo ne sme nikdar pozabiti, pa naj si bo pri katerikoli občinskih volitvah. Zato se mi vidi velika drznost, ako prihaja danes kritika o gospodarstvu napredne večine prav od te strani.

V svoji naklonenosti nam je Šusteršičeva vlada okroirala nov obč. volilni red z žensko volilno pravico in s proporcijom. Nič ne rečem, za svojo osebo sem za eno in za drugo, toda prava ljubezen to ni bila, ne za Ljubljano, ne za ženo, deželnemu dvorec je bilo zgolj na tem, da spravi obč. svet ob napredno večino in da zagospodari na magistratu. Kaj za to, če je s tem spravil tudi Nemce v občinski svet ljubljanski! Namen posevčajo sredstva. Zakaj pa je v ostalih občinah po deželi pustil veljati stari občinski volilni red? No, ljubljansko meščanstvo je ob volitvah 1911 temeljito prekrizalo te račune ter vključ vsemu pritisku od zgoraj izvolilo napredno večino. Pa vsaka tudi slabo zamišljena stvar ima svojo dobro stran. SLS je dobila v obč. svetu ljubljanskemu dosti močno zastopstvo. Imela je priliko pokazati, kaj zna in kako se po njenih mislih ne sme gospodariti. Toda kaj smo videli iz rjevečih levov so postale krotke ovčice, ki so se morale prilagoditi načinu gospodarstva napredne večine in ki so brez dvoma tudi zategadelj ostale brez iniciative, ker so spoznale, da je vsa iniciativa, ako ni golo demagoštvo, vredno piškavega oreha, ako ne pokaže in ne prinese tudi sredstev za izvršitev iniciativnih predlogov. Prisotnost drugih strank v občinskem svetu ljubljanskem je poravnila mestno gospodarstvo naše stranke. Umolkni so morali vsi očitki, s tem že in z mirnim sodelovanjem je naše delo dobilo najboljšo izpričevalo.

A naravnost komično je, ako nam danes n. pr. SLS servira velikopotezne programe za komunalno politiko, tista SLS, ki je imela v obč. svetu svoje zastopnike, ki pa takrat za ta program niso znali.

Pa če sem dejal, da je bil dr. Tavčar župan v najkritičnejših doba, ne smemo pozabiti pri tem dobe vse uničujoče svetovne vojne. Voditi prvo slovensko občino v tej dobi, je zahtevalo mnogo političnega takta in mnogo samozatajevanja. To poudarjati je zategadelj potrebno, ker so se našli obrekljivi glasovi, ki so očitali našemu županu njegovo tedanje obnašanje. Ne oziram se na to, da je dr. Tavčar kot voditelj tedanje narodno-napredne stranke, ki je bila v celoti p. v. s svojim spretnim in treznim postopanjem rešil marsikomu življenje, ki nas je bilo takrat na avstrijski konskripcijski listi do 300, ki naj oblečemo vojaško sukno ali pa gremo v proslula koncentracijska taborišča. Pač pa s strahom mislim, kaj bi bilo iz mestne občine Ljubljanske, ako bi jo bil dobil v roke cesarski komisar, ki bi polovico ali pa vse njeno imetje s pomočjo deželnega odnosa kranjskega zapravil v vojno posojilo ter spravil občino na rob propada.

Zato ne smemo nikoli zadosti noudariti svoje hvalečnosti in svojega priznanja županu dr. Tavčarju, kakor tudi ostalim občinskim svetnikom naše stranke, med katerimi na prvem mestu imenujem podžupana dr. Trillerja, ki je bil županov alter ego. V podžupanu smo imeli odličnega komunalnega politika, strokovnjaka v tem pogledu, ki ga ima uspešno mestno gospodarstvo zahvaliti na mnogih dragocenih inicijativnih predlogih.

Ljubljana po prevratu. Ljubljana svobodna!

S prevratom je Ljubljana dobila ves drug pomen in razširjene in povečane so njene naloge, ki jih mora izvršiti. Prej malo provincijalno mesto neke vojvodine Kranjske, danes eno glavnih mest Jugoslavije. Naša država sama je to pripoznala, saj je namestila v Ljubljani vse višje državne urade: delegacijo finančnega ministrstva, višje deželno sodišče z višjim drž. pravdn. štrom, oddelek ministrstva za trgovino in industrijo, oddelek ministrstva za kmetištvo in za javna dela, zdravstveni odsek, direkcijo za agrarno reformo, pošto direkcijo, rudarsko glavvarstvo, tu je sedež pokrajinske vlade za Slovenijo in tu bo slovom ustave brez dvoma sedež oblasti. Tu je naša trgovska in obrtna zbornica, obratno ravnanstvo Južne železnice, inspektorat drž. železnice, skratka tu je koncentracija gospodarskega življenja Slovenije. V Ljubljani je poveljstvo Dravske divizijske oblasti. Država nam je naklonila univerzo z vsemi fakultetami, kraljevo gledališče, konservatorij. S tem ni samo izrekla, da Ljubljana je in budi duševno in kulturno središče slovenskega dela našega naroda, ampak da smatra Ljubljano izmed glavnih tečajev naše države. Nemila usoda je dala Ljubljani značaj obmejnega mesta z vsemi dobrinami in neudobnimi posledicami. Med dobre posledice pa je vsekakor šteti dejstvo, da je Ljubljani pripadla vloga, biti posredovalka za izvozno in uvozno trgovino na jugozapadno stran naše države.

Bodočnost Ljubljane.

Ljubljana ima torej predvsem izpolniti neko državno nalogo, če se smem tako izraziti, da je ena izmed reprezentanc naše države na zunanji, reprezentanca za gospodarsko in kulturno veličino te države, viden znak o nje notranji sili. Zavedajoč se te njene vloge vidimo, koliko in kako težkega dela čaka novo izvoljeni obč. svet. Res je, da v izpolnitvi nalog, ki jih država stavlja do nas, smemo in moramo računati na njeno podporo, bodi materialno, katero podpora ravno smo bili morali v preteklosti vedno pogrešati; toda napačno bi bilo, zanašati se na to podporo, v drugem pa se udati načelu: laissez faire, laissez passer. Nasprotno krepko in inicijativno bo nastopiti, ker le tako se izkažemo vredne pokroviteljstva naše države.

V tem pogledu pa gre naš apel predvsem do meščanstva samega, zlasti do imovitejšega, do njega požrtvovalnosti. Morda bi kdo dejal, moderna velika Ljubljana je muzika bodočnosti, je futurizem, pustimo zanamcem, da si jo zgrade. "Dobro se zavedam, da bi bilo abotno misliti, da je veliki načrt izvršiti preko noči; toda pravim, da je sedaj morda edino ugoden trenutek, ko tej veliki Ljubljani lahko položimo vsaj temelji. Zamujena prilika bi se vtegnila kruto maščevati ter bi zanamcem dajala povoda za upravičene rekriminacije. Danes vloženi kapital pa bi nosil zlate obresti in nobena investicija bi se tako visoko ne nagradila kakor ta, ki se zanjo danes odločimo. Poznejši rodovi bodo hvaležni zanj in prav nič jim ne bo žal žrtve, ki naj jih prinesejo za njeno amortizacijo.

V duhu gledam moje bodoče velike Ljubljane, ki segaj od Viča tla do Save ter od St. Vida pa do Zaloga. Za nje naravno lego jo lahko zavajamo mnoga druga mesta. Tej podobni primeru je napraviti načrte železniškega omrežja z njegovimi kolodvorji, načrte za izpeljavo cestne železnice, za kanalizacijo, razsvetlavo, vodovod, za boulevard in druzo. Vse velikopotežno in vse z ozirom na bodoči razvoj našega mesta, zakaj velika napaka bi bila, ki jo večkrat napravljamo, ako bi ob novih napravah imeli pred očmi le današnji položaj, ne ozirali se na razvoj, ki ga vtegne prinese potek časa.

Roko v roki z gospodarskim delom gre delo v socialni smeri. Mnogo svetlobe in zraka, mnogo čistote in snage, mnogo vrto v zelenja. S tem v zvezi smem imenovati tržnice, izpopolnitev klavnice, dobavo elektrike s pomočjo vodnih sil, izgraditev plinarne, vodovoda in kanalizacije, završitev del v Ljubljanski strugi, izrabo tako pridobljene vodne sile v pomoč elektrarni, napravo javnih kopališč i. dr. Žal, da aprovizacije se ne moremo popolnoma izločiti iz mestnega gospodarstva, paziti pa je, da se ob tem ne oškodujejo interesi domače obrti in trgovine. Socialno stran obč. gospodarstva zadeva tudi odpomoč v sedanjih stanovanjski mizeriji. Res da zahteva radikalna odpomoč ogromnih sredstev, ki jih mestna občina ne premore, toda s primerno inicijativo in s pomočjo svoje organizacijske sile more tudi občina dati svoj prispevek k sodelovanju.

Ljubljana — središče trgovine in obrti.

Hočemo, da bodi Ljubljana središče cvetoče naše trgovine in obrti, centrala slovenske industrije. Ne smemo pustiti, da bi se ta gospodarska panoga tu le mimogrede pomudila in, ko bi videla, da zanj ni ugodnih tal, šla zopet dalje. Dolžnost naša je marveč, da ta ugodna tla pripravimo in da s tem vežemo trgovino in obrt na Ljubljano, ki postani privlačna sila prve vrste za domačine, pa tudi za tuj svet.

Dobro se torej zavedamo, kaj je potrebno in kaj koristno naši metropoli. Ali še enkrat poudarjam, brez sodelovanja vsega meščanstva, brez volje prisločiti na pomoč, bodo vsi načrti ostali v zraku. Kaj mi pomaga najlepši ideal, najpopolnejši program in takih programov bi se dalo napisati celo knjigo, ako pa mi nedostajajo sredstva, da ga uresničim!

Ako pričakujemo od obč. sveta ljubljanskega kot mestnega gospodarja gospodarskega in socialnega dela s tem ni še rečeno, da ga kulturno delo ne sme zanimati. Ne glede na to, da ima lastno šolstvo, ki mora biti uzorno, občina ne sme prezreti, da sta se pod njenim krovom nastanili znanost in umetnost. Občini vže z gospodarskega in s prestižnega stališča ne more biti vse enako, kakšna je ta znanost, kakšna umetnost, ali je gledališče dobro ali slabo, ali so koncerti na umetniški višini, ali so razstave v resnici privlačna sila s stališča umetniškega. Pri vseh teh stvarih mora občina imeti svojo besedo, predvsem pa je njena naloga, da pripravi znanosti in umetnosti udoben dom ter vse druge pogoje za njun neoviran razmah.

Naloge občinskega sveta.

Občinski svet je torej eminentno gospodarska korporacija, v kateri mora biti, ako jej hoče biti za stvarno delo in ako noče temu stvarnemu delu škodovati, vsaka politika v ožjem pomenu besede izključena. Tembolj nas mora frapirati, da do politične stranke, ki mečejo v volilni boj za občinski svet politična gesla, in to celo taka, ki nimajo z občino niti najdaljšega stika. Kaj imata n. pr. z občino opraviti centralizem in avtonomija? O tem tudi med najizrazitejšimi centralisti ni prav nobene spora, da je občina avtonomna in da na tej avtonomiji ni ničesar izpreminjati. Kdor trdi nasprotno, vganja preprosto demagogijo, preračunljano za nepoučene ljudi. Bodi na glas in enkrat za vselej povedano: tudi mi smo za avtonomijo, toda ne za tako, ki se blizja separatizmu, ne za tako, ki bi ustvarjala državice v državi z velikanskim uradniškim aparatom in vsak hip pripravljene da izskočijo iz skupne državne zveze; nismo za avtonomijo, ki bi slabila silo enotni državi, to silo izpodkopavala ter jej jemala zunanega kredita. Oprostite, da sem začel na politično polje, toda manire naših nasprotnikov so me zavedle v to. Ako bi bil že zaman moj apel do političnih naših nasprotnikov v sedanjem vročem volilnem boju, upam pa na odziv temu apelu potem, ko sedemo v obč. svetu k razpravi mlzi: brez potrebe ne vlačiti politiko v obč. zbornico! Zberimo se na mirno, stvarno delo brez leze in nastri. To delo vodi odsev ljubezni do naše bele Ljubljane. S svoje strani prinašamo v obč. svet svojo pošteno voljo in pripravljenost na sporazumno delo.

Govor nositelja liste dr. Ravniharja je bil mestoma sprejet z velikim odobravanjem in istofako zaključek. Dr. Kramer se je za tem kratko zahvalil, pozivljajoč zborovalce k odločnemu nastopu, da rešimo Ljubljani klerikalne, boljševiške in demagoške klike in nevarnosti.

Iz naše kraljevine.

— Sokolstvo in vojaštvo. V Zagrebu se je vršilo dne 22. t. m. ma. četami 53. polka tekmovalje v sokolskih vajah, določeni za zagrebsko sokolsko župo. Tekmovanje se je vršilo v prisotnosti polkovnega poveljnika, polkovnika Lukiča in vseh častnikov ter načelnika in dveh vadiateljev zagrebske sokolske župe. Tekem se je udeležilo 800 vojakov-telovadcev. Vse čete so pokazale za kratek čas vežbanja zelo lep uspeh. Posebno se je izkazala v pravilnem in točnem izvajanju 2. četa 1. bataliona, ki je tudi zmagaš. Po telovadbi se je razvilo ob sviraniu godbe veselo narodno kolo.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Caveant consules...

Če je bilo to zgodovinsko in tolikokrat po nemarnem zapisano svarilo kdaj na mestu, tedaj je brezdvomno danes, ko nam predi resna nevarnost, da izgubimo po svoji krivdi še oni preostanek pravice, ki so jih podpisali v Rapallu naši in italijanski »velikodušni« delegati na račun naših vitalnih interesov.

Naravnost neverjetno je dejstvo, da so naši časopisi — predstavniki našega javnega mnenja — večidel prezrli eminentno važnost in dalekosežnost trgovskih pogajanj z Italijo. Edino »Slov. Narod« je ponovno apeliral na našo politično in gospodarsko javnost ter zahteval strogo resnost pri rešitvi tega vprašanja. Saj so ta pogajanja vendar alfa in omega vsega našega političnega in gospodarskega življenja v bližnji bodočnosti, od katerega je odvisen tudi prestiž naše države v inozemstvu in predvsem v Italiji, kjer se nad pol milijona naših neodrešenih bratov tolaži s politično modrostjo naših državnikov.

Trgovska pogajanja z Italijo so pravzaprav le nadaljevanje nesrečnih pogajanj v Rapallu, kjer so zastopniki naše in italijanske države izrecno izjavili, da se bodo vršila ta pogajanja v duhu in v smernicah rapalske pogodbe. Kaj to pomeni, vedo posebno dobro naši bratje v okrilju italijanske svobode.

Zdi se, da se naša vlada absolutno ne zaveda svoje odgovornosti napram državi, narodu in naši bodočnosti. V tej sumnji smo edini z Beogradom in Zagrebom, Sarajevom in Splitom, kjer je od vlade neodvisno časopisje konstermirano vsled nenavadnega prihoda italijanske delegacije in vsled skrajne neprivrženosti na naši strani. In res. Par dni pred prvo sejo je prišla v Ljubljano lakonična vest, da so prišli v Beograd italijanski delegati, ki se hočejo pogajati z našo vlado za sklenitev trgovske pogodbe med obema državama. Dan pred prvo sejo pa je prišla iz Beograda depeša, da je naša vlada definitivno imenovala svoje delegate! Med tema dvema depešama pa so javili iz Beograda, da se pogajanja najbrž ne bodo še pričela, ker naši delegati še nimajo potrebnih instrukcij. Imenitno. Pol leta bo skoraj odkar leži v državnem arhivu rapalska pogodba, naši državniki pa do zadnjega trenutka niso mislili na začasni epilog pogodbe. Italijani so izbrali strokovnjake, se pripravljali in pazljivo zasledovali našo indolenco, mi pa smo se borili z raznimi Don Kišoti in pozabili na volka v ovčji koži.

Ne glede na nekvificirano postopanje italijanskih oblasti in na fašistične izgrede v neodrešeni domovini, so pogajanja z Italijo v sedanjem času nemogoča, ako nečemo jutri ali poutrašnjem stati pred dovršenim dejstvom, ki bo v zunanem svetu vzelo zadnjo troho našega mednarodnega ugleda, v mejah države pa bo nov povod za centrfugalno delo znanih političnih spekulantov. Jasno je, da so trgovska pogajanja z Italijo vsaj toliko časa izključena, dokler nam Italijani ne izročijo ozemlja, ki je po rapalski pogodbi naše. To zahteva že najprimitivnejši takt politične iskrenosti, ki je na v italijanskem političnem leksikonu označena pod besedo simulacija. Brez ozira na politično ozadje teh pogajanj je vsak resen razgovor že s trgovsko-gospodarskega stališča nemogoč, dokler imajo Italijani v posesti luko Baroš, ki je izven diskusije. Nemogoč zato, ker bi bila eventualna, če tudi le začasna

trgovska pogodba brez praktičnega pomena, dokler nimamo prostega pristopa na naše morje z našim uvoznim in izvoznim pristaniščem, katerega posest je pogoj za praktično izvedljivost eventualnega trgovskega dogovora. Naj ne mislijo naši delegati, o katerih kvalifikaciji za pogajanja z zviti in restryansko pripravljenimi Italijani bo sodila zgodovina našega bodočega razvoja, da njihovi italijanski kolegi ne vedo za vse te kardinalne argumente.

Italijanski listi so ponovno pisali, da bodo vsebovala trgovska pogajanja tudi politične zadeve. To so izjavili italijanskim novinarjem sami delegati. Ker moramo biti pesimisti v poslih z Italijani, je naravno, da moramo računati z njihovo pretkanostjo in neodkritosrčnim prijateljstvom. Za to moramo tudi poznati politične zadeve italijanskih imperijalistov, ki bi radi spravili na tehtnico našo politično situacijo in svojo machiavelistično diplomacijo. Ze njihov nenaden in nepričakovan prihod priča, da so se zanesli na našo neprivrženost in da so računali v najslabšem slučaju s takozvanimi predkonferencami, ki so navadno voda na mlin močnejšega, prebrisanejšega in dobro podkovanejšega faktorja. Dolžnost naše vlade je, da v slučaju izpolnitve vseh pogojev, ki so potrebni za resna pogajanja z Italijo, odkrito in energično izjavi italijanskim delegatom, da je vsaka politična razprava o naših pravicah, ki jih vsebuje rapalska pogodba, popolnoma izključena in da ne smejo biti te pravice v nobeni zvezi z eventualnimi meritornimi pogajanj. Kar smo z velikimi žrtvami dosegli, to je naše in naše mora ostati, če tudi bi italijanski delegati izjavili, da morajo odpotovati v Rim po nove instrukcije. Ako hočejo Italijani na podlagi rapalske pogodbe skleniti z nami trgovsko zvezo, kar je pravzaprav le v njihovem interesu, potem je njihova dolžnost, da respektirajo vsaj že sklenjeno pogodbo in da nam dajo za naše koncesije zanesljive garancije za narodno, kulturno in politično svobodo Jugoslovenov v Italiji. Te garancije bi morale biti za našo vlado nekaka conditio sine qua non, saj smo bili tudi mi prisiljeni, garantirati za malenkostne italijanske manjšine v naši državi.

Tudi glede kulturnega dela teh pogajanj je treba primerne previdnosti, ki naj koncedira Italijanom le v toliko, v kolikor bodo naši bratje v Italiji deležni kulturno-politične svobode. Sentimentalnost in druge podobne lastnosti ne smejo pri tako važnem vprašanju igrati vodilne vloge.

Naša vlada in vsi odgovorni činitelji naj v resnem trenutku ne preslišijo resnega svarila. Usodepolno bi bilo zanašanje na italijansko prijateljstvo, o katerem sanjajo gotovi krogi. Dokler ostanemo medsebojni računi neporavnani, je vsako prijateljstvo v političnem pomenu besede prazna fraza. Kakšno je to prijateljstvo, dokazuje tudi dejstvo, da je Italija ob priliki razpisala volitev za ustavotvorno skupščino na Reki prevarila našo državo s tem, da je proti smislu rapalske pogodbe integrirala pri začasni reški vladi v škodo Jugoslovenov. Tako izpolnjuje Italijanska vlada obveznosti napram naši državi! Naši vladni krogi naj se ne bojujejo italijanske zamere. Mi ne potrebujemo Italije, ona pa brez naše gospodarske pomoči ne more dolgo vztrajati.

Torej, caveant consules, da ne bo kesanja in še kaj hujšega!

Notus.

Komu boste zaupali Ljubljano?

ali Ogrinu?
ali Vencaju?
ali Pesku?

ali pa Ravniharju?!

Zato pojdite jutri zanesljivo na volišče in vrzite kroglico v prvo skrinjico!

Iz ustavotvorne skupščine.

Pašić o dogodkih v Trstu in o Karlovcu puču. — Trumbićev govor.

— d Beograd, 28. aprila. Današnja sejo ustavotvorne skupščine otvoril predsednik dr. Ribar ob 9.45. Po končanih formalnostih do besede ministrijski predsednik g. Pašić in pravi, da so mu dogodki v Trstu in Istri znani iz časopisov, uradno pa da o njih ni prejel nobenega obvestila. Ko jih dobi, bo storil prijateljske korake pri italijanski vladi. O prihodu Karla na Madžarsko pravi g. Pašić: Dne 27. marca je prišel Karl v Subotiče in istega dne v Budimpešto, potem pa se je vrnil v Subotiče. Zastopnik Anglije je kot dojem diplomatskega zbora napravil korake pri vladi v Pešti in spominjal na odločbe veleposlaniške konference. Posebne korake so napravili poslanec Francije, Italije, Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije. Rezultat je bil odhod Karla iz Madžarske. — Minister Prihičević odgovarja poslancu Gjokoviću, da njegovo vprašanje o otvortvi anafabetskih tečajev za župane v Bosni in Hercegovini spada v humoristični list, ne pa v parlament.

Potem preide zbornica na dnevi red. Besedo dobi posl. dr. Trumbić. Prosi, naj se mu ne zameri, ako reče, da se niso izvršile zadostne priprave za tako važno vprašanje, kakor je ustava. Prvi dve leti se je storilo zelo malo, tudi se niti ne ve, kaj se je dosedaj storilo v ustavnem odseku, dasitudi se predsednik trudi, da poroča

nislo izvršilo svoje dolžnosti. Volitve so se izvršile na podlagi po kralju sankcioniranega zakona. Radičeva stranka se je udeležila volitev. S tem se je postavila na legalno stališče (ugovori in klidi: Te volitve so porabili kot plebisit za svojo republiko), sedaj pa 49 izvoljenih poslancev niti ni poslalo svojih polnomočij. Razen tega tukaj ni poslancev iz prej okupiranih krajev. Prva in največja odgovornost in krivda pada na Radičevu stranko samo (odobranje v centru). Ti poslanci so napravili velik greh baš napram omenu narodu, katerega zastopajo. Kršili so svojo pozitivno dolžnost, da so mandate spravili v žep kot svojo privatno lastnino (Odobranje). Za vse posledice njihovih činov moramo popolno odgovornost pripisati njim samim. Vendar odgovornost s tem ni končana, odgovornost nosijo tudi faktorji, ki bi bili morali storiti vse, da ti poslanci ne ostanejo brez klanja, ker so tako težko kršili svojo dolžnost. (Posl. Barič: Vlada bi morala proti njim izdati obznanje.) Konstituenta bi bila morala najprej pozvati te poslance, da pošljejo svoja pooblastila, potem pa bi nastalo vprašanje, kaj potem, ako bi se ne odzvali. Konstituenta bi morala potem njihove mandate uničiti. Radičevi tej konstituenti ne priznavajo prava odločevanja. Ravno radi tega pa bi bilo treba napraviti ta korak, da bi se ne dal povod za sumno, da delo te skupščine ni pravilno. S tem pa še ni vse izrpano. Vprašanje je, kaj je z onimi narodom, za katerega gre. Pri hrvatskih elementih je nezadovoljnost splošna, ker so uverjeni, da merodajni faktorji ne delajo dosil in se ne brgajo za interese Hrvatske. To prepričanje mora biti tudi povod za demagogijo. Toda to ni glavni razlog, so tudi stvarni vzroki, ki dražijo te konservativne kmetijske mase (glas: Enaka nezadovoljnost je tudi pri Srbih. Tu je komunizem, tam pa radičevstvo). Da, kakor mi je rekel Srb iz Vojvodine. Toda molčimo, ker smo Srbi. Tu je psihološki razlog našega spora. Vsaka upravna napaka v Beogradu za ne Hrvatskem tolažiti kot nerazpoloženje srbske uprave napram Hrvatski, zato si je treba še bolj prizadevati, da vsaj velike napake ne dogajajo. Omenja dr. Ročev članek, ki da je pisan z mnogo ljubeznijo, ki ne izpodbija, temveč odpira oči. G. dr. Roč pravi, naj se narodu pove, da so se storile napake, toda nehotne. Omenja scene na koncu Ročevega članka, ki prikazuje zadovoljnost Hrvatov s postopanjem pri vojnih oblastvih. Pravi, da se vse te napake dajo odpraviti, samo imeti je treba dobro voljo, pa se lahko mnogo stori. Omenja primer v Križevcih, kjer je narod srbske profesorje lovo sprejel. (Klic v centru: Hrvatski kmet je dober, samo kvart ga gospoda). — Nato odredi predsednik odmor 10 minut. — Po odmoru razpravlja dr. Trumbić, da je Hrvatska bila prej važen faktor v ustvarjanju našega narodnega ujedinitelja. Tekom 9 stoletij je bila Hrvatska dve stoletji samostojna in le vedno obvarovala svojo državotvorno individualnost. Radi vseh teh tradicij mora Hrvatska tudi sedaj biti faktor. (Glas v centru: Zakaj Hrvatska? Naj bodo faktor Hrvati!) Nikar se ne pretrajmo za besedo. Daje navala dr. Trumbić, kako je Hrvatska po svojem saboru po svoji volji vstopila v to državo. S tem je prenehala biti samostojen poseben faktor, enako kakor tudi Črna gora, katere je pustila vse. Treba je vpoštevati tudi tradicije. Karakteristična poteza našega naroda, Hrvatov in Srbov, na Hrvatskem je odpor proti vsakemu nasilju. V našem narodu je tako malo razlike, da v Evropi ni homogenejšega naroda. Zato se ne sme ti mlto ničesar, kar se dogaja v tem delu našega naroda. Dr. Trumbić preide potem na razlaganje krške deklaracije, ki je bila potem imenovana pakt. Ona je faktično deklaracija. Ona je deklarirala pravico samoodločbe našega naroda. To je princip moderne demokracije, na katerem bi potem morali zgraditi našo bodočo ustavo. Dokazuje, kako sta ena in druga stranka, srbska vlada in jugoslovenski odbor, bila pooblaščenca, da v imenu naroda izdelata krško deklaracijo. Navaja, kako so člani jugoslovenskega odbora delali neobčajno in požrtvovalno. Krška deklaracija je bila historični manifest našega naroda. Potem pa je prišla ženevska deklaracija, s katero se je privkral manifestirala naša skupna država. Končno je prišel akt 1. decembra. Ta ni bil samo manifestacija, temveč konstitutivni akt naše države in je dosedaj naš najmočnejši temelj. — Ob 12.30 prost dr. Trumbić, da se mu dovoli prekiniti svoj govor in da ga nadaljuje na prihodnji seji. Predsednik prekine sejo in odredi prihodnjo za ponedeljek ob 9. jutraj.

Politične vesti.

— Na dan z revizijskim poročilom. G. Pesek, bankir NSS, je danes v svojem glasilu ponatisnil protest, ki ga je baje poslal sodišču proti reviziji njegovega denarnega zavoda. Da bi bila slika popolna, pa bi bilo mnogo, mnogo umestnejše, ako bi g. Pesek predvsem ponatisnil revizijsko poročilo samo, ki je ima v rokah. To zlasti že zategadelj, ker trdi, da so v časopisju obelodanjena očitanja, neosnična in da niti ne odgovarjajo rezultatom revizije. Zato g. Pesek, na dan z revizijskim poročilom. Radi bi poznali njega vsebino. Sicer pa iz Pesekovega sodišču baje poslanega protesta konstatiramo, da se ta protest obrača le proti načinu izvršene revizije, ne ometava pa očitanja posameznih v revizijskem poročilu navedenih konkretnih nepravilnosti poslovanja s tujim denarijem. Še eno naj konstatiramo iz današnjega Pesekovega zgovora. Trka se na prvi ter oznanja strmečemu svetu, da ima danes premoženje, vredno 10 do 20 milijonov kron. Recimo, da je to resnično, potem pa se upravičeno vprašamo, od kod? Saj smo ga poznali in njegova razmere pred vojno. Bil je

menda res proletarec. V treh ali štirih letih nakupiti 20 milijonov kron, gospod Pesek, to ne gre normalno pot. Ne vemo, v koliko so utemeljeni vziki, ki so ga pozdravili na večerjem shodu iz vrst komunistov, »verzihnik, paprika, špeh! Ampak vsi pri do dejstvu, ki ga zatrjuje g. Pesek sam, da si je v par med- in povojnih letih nagromadil premoženje za 20 milijonov, leži omenjeni vziki takorekoč na jesiku. Seveda bo NSS še naprej kričala, da so kapitalisti in bankokrti v vrstah — drugih strank. Sicer vemo, da si je g. Pesek v zadnjih letih velike »pridelal«, vključno temu pa smo prepričani, da spada njegova trditve o 20 milijon-akem premoženju v kraljestvo bajk in pravljic.

— Kdo razkosuje Slovenijo? Dr. Korošec je predstavljal v »Unionu« liberalce z velikim nožem v roki, s katerim razkosuje Slovenijo. Na dolgo in široko je razkladal »liberalno trdnjavico« slovenske zemlje. Ali kdo pa v resnici razkosuje Slovenijo? Da je odpadel Koroški dol, je v jako veliki meri krivda na klerikalni stranki in njenih rovarskih voditeljih, na čelu jim dr. Korošec. Da danes Lah strahuje Slovence v Postojni in se je izvedla skoro vsa londonska pogodba, tudi na tem so krivi v jako veliki meri klerikalni voditelji in njihovi rovarski tovariši. Klerikalna veleizdajalska politika vodi pod žezlo »katoliškega vladarja« Karla, katerega prekmurski klerikalni eksponent Klekl v svojih »Novicah«, časti z Velikanstvom. Klerikalna politika bi provzročila novo razkosanje slovenske zemlje, ker nas peha od Jugoslavije proč pod nemški in italijanski bič. Zato v boj proti klerikalnim razkosovalcem Slovenije!

— Samo trije so pa več voljajo nego vsi klerikalni poslanci skupaj! Dr. Korošcu je bilo v »Unionu« hudo pri srcu, da so iz Slovenije v Beogradu samo trije »liberalni« poslanci ali trije »določeno spodaj ono, kar treba dati Sloveniji«. Tako je rekel Korošec. Torej so poslanci JDS veljavni in delavni močje. Ti kaj pomenijo, klerikalci, ki jih je mnogo več, pa nič. Nič pozitivnega, nič državi koristnega ne delajo klerikalni poslanci. Dobri so samo za združbe in protidržavno rovanje. Ako podirajo zgradbo države — kdo pa jim bo potem verjel, da gori-jo za zgradbo državnih delov. Kdor dela proti državi, ne more delati za njen del, za Slovenijo in naravno tudi ne za njeno glavno mesto! Zato volite vsi proti klerikalcem!

— Priznanje. Pokojni poslanec SLS in deželni odbornik Anton Kobi se je pri neki priliki izrazil: »Priznati se mora, da je občinski svet ljubljanski med vojsko več storil za Ljubljano, nego deželni odbor za deželo Kranjsko«.

— Javen shod Jugoslovanske demokratske stranke v Sp. Šiški, ki se je vršil v soboto dne 23. t. m. in na katerem sta poročala kandidata demokrat. stranke gg. dr. Ravnhir in dr. Puc je bil zelo obiskan. Poročila obeh govornikov so vzele volilci Sp. Šiške z dolgotrajnim odobravanjem na znanje. Sp. Šiškarji, ako hočete, da se bo za okraj v gospodarskem oziru res kaj ukrenilo, glasujte za demokratsko listo in za njene kandidate, kateri so že do sedaj dokazali, da jim je dobrobit Sp. Šiške na srcu. Vrzite kroglico vsi v prvo skrinjico.

— Dva socialna volilna shoda. Socialni demokrati in narodni socialisti so priredili za nedeljo dopoldne dva javna shoda; prvi v Götzovi dvorani, drugi v Narodnem domu. Kljub velikanski ameriški reklami je bil shod socialnih demokratov bolj slabo obiskan. Zlasti večštevno mnogo pristašev drugih strank, žensk in otrok. Govoril je med drugimi tudi Jože Kopač — nemško. Bolje obiskan od lastnih pristašev je bil shod NSS, na katerem so govorili: Kozina, Jahn, Roglič, Selšek, dr. Jurečko. Potek obeh shodov je bil sicer miren.

— Kdaj bo glasovanje o ustavi? Beograd, 23. aprila. (ZNU) Danes dopoldne je bila seja voditeljev strank, na kateri se je sklenilo, da se debata o ustavnem načrtu podaljša do Vnebohoda. Dne 9. maja se bodo zopet pričele seje ustavotvorne skupščine, glasovanje bo pa 12. maja.

— Českoslovaška na strani Francije. Zadnja številka revije »Zbornik za hranični politiki«, ki jo izdaja zunanje ministrstvo, piše, da se mora Českoslovaška postaviti na strani Francije. S tem ni udeležba pri sankcijah za Českoslovaško nikak problem več in gre samo še za taktiko in rok pričetka izvajani sankcij.

— 1. maj na Romunskem. Iz Bukarešte poročajo. Vlada je v mestu preprovala praznovanje 1. maja. — Dijaška zarota na Madžarskem. »Nemzeti Ujsag« javlja iz Arada, da so z ozirom na dijaško zaroto, odkrito pred nekaterimi dnevi, razen dosedaj aretiranih 80 dijakov zaprl še 60 drugih, dočim jih je 75 pobegnilo preko demarkacijske črte. Ko so naposled aretirane transportirali h kolodvoru, je nastal nemir in dijaki so poizkusili ubežati. Redarji so oddali salvo ter ustrelili 7 dijakov, in jih več ranili.

— Dr. Beneš o položaju. Zunanji minister dr. Beneš je zastopnikom českoslovaškega časopisa obrazložil sedanjí politični položaj. Glede vprašanja udeležbe Českoslovaške pri sankcijah je izjavil, da bo Nemčija sedaj hitro propadla. Po vojni so se Nemčiji odprle meje ter se je hitro dvignila. Medtem ko so ostale države uravnale svojo državno gospodarsko življenje na določeni cili, je Nemčija vedela ustvarjati samo provizorijne položaje. Nemci so si dejali, da morajo uganjati tako politiko, da bi se jim 1. maja ne

moglo naložiti nobene velike reparacije. Vsa nemška gospodarska politika je stremila za tem, da se obuboža država in ojači zasebna lastnina. Minister je mnenja, da je Nemčija računala napačno, ker bo 6 do 8 mesecev zadostovalo, da se jo spravi v nevzdržen položaj. Nemčija je v stanu plačati naloženih ji 226 milijard odškodnine. Za Českoslovaško obstajata dve poti: Ako bi se postavila na stran Nemčije, ki bo tekom šestih mesecev uničena, potem bi bila Českoslovaška deležna te katastrofe, kar bi Madžari in Poljaki radi videli. Ako bi se Českoslovaška ne udeležila izvrševanja sankcij, bi bila českoslovaškemu izvozu zaprta pot v Jugoslavijo in Romunijo. Ako pa se Českoslovaška pridruži sankcijam, bo to imelo zanj isto tako slabe posledice, ker gre 40% češkega izvoza v Nemčijo. Bilo bi bedasto, ako bi se hotela od Nemčije popolnoma odtrgati. Posledice sankcij bodo za Nemčijo hude. Država bo mo-

rala skrbeti, da jih bo paralizirala. To je vprašanje naše bodočnosti. To vprašanje se ne sme motriti s političnega, temveč z gospodarskega vidika.

— Anglija in plebiscit na Tirolskem. Dunajski angleški poslanik je izjavil, da se angleška vlada ni pridružila francosko-italijanski svarični notii glede tirolskega plebiscita za združitev z Nemčijo. Poslanik je nadalje izjavil, da se mora avstrijska javnost informirati o tem stališču Anglije. Zanimivo pri tem je, da je vedel za to izjavo tudi avstrijski zunanji minister, ki jo pa ni hotel izročiti javnosti.

— Amerika in mir z Avstrijo. »East Europe« javlja iz Washingtona: Komisija za zunanje posle je večerj razpravljala o ukinitvi vojnih odnošajev med Zedinjenimi državami na eni in Nemčijo ter Avstrijo na drugi strani. Glasovalo se bo jutri. Sklenjeno je bilo, da se nekoliko olajšajo pogoji, ki se tičejo Avstrije.

Demokrati! Volilna dolžnost!

Jutri vsi na volišče!

Skrinjica JDS je prva!

Telefonska in brzojavna poročila.

IZENAČENJE PLAČ DRŽAVNIH USLUŽBENCEV.

— Beograd, 24. aprila. Ministrski svet je imel danes sejo, na kateri je razpravljalo o izenačenju plač državnih uslužbencev. Ministrski svet je v celoti sprejel dotični načrt, v katerem je pretekli teden izčrpnoro poročal poslanec profesor Reisner v Ljubljani. Naredba o izenačenju plač se objavi v »Službenih Novinah« še tekočega meseca.

FAŠISTI POSTAVILI KANDIDATE ZA TRST IN ISTRO.

— Trst, 24. aprila. Italijanski nacionalni blok za Trst je objavil svoje kandidate. Ti so: pomorski kapetan Banelli, odvetnik Giunta, inženir Menesini, odvetnik Suvich, Pitacco je moral odstopiti od kandidature na zahtevo fašistov. Vsi kandidati so fašisti. Za Istro so proglasili: Albanese, Bilucaglia in Mrak, po »puklicu« fašisti, De Berti publicist in Pesante, zdravnik. Vsi so člani »fascisti«. Za Gorisko še niso proglasili kandidati.

RIMSKA KONFERENCA.

—d Rim, 22. aprila. V krogih udeležencev konference nasledstvenih držav se govori, da bo posebni odsek ta teden končal redakcijo načrta splošne konvencije. Drugi teden bo najbrže plenarna seja konference. Člani odposlanstev nasledstvenih držav so zelo rezervirani v svojih izjavanjih, vendar pa so prepričani o veliki važnosti raznih problemov za splošnost in potrebo dogovora med državami, ki so izšle iz prejšnje Avstro-ogrske monarhije. Vsi zastopniki so bili izvanredno zadovoljni s sprejemom, ki jim ga je bila pripravila Italija.

AMERIŠKO POSREDOVANJE MED NEMČIJO IN ZAVEZNIKI

Francosko razlaganje Hardingove note Nemčiji.

— Pariz, 24. aprila. Harding je odgovoril na nemško prošnjo. Odgovor se glasi v glavnem: Vlada Zedinjenih držav se ne more postaviti med Nemčijo in zaveznike kot razsodnik v reparacijskem vprašanju, želi pa, vpoštevajoč posledice sedanjje situacije, pravično rešitev te zadeve. Nemška vlada naj nemudoma sestavi predloge, ki morejo služiti kot baza za razgovore. Ako nemška vlada sprejme ta nasvet, si poišče ameriška vlada pot, ki bo

najpripravnejša, da se pozornost zaveznikov obrne na vseh vprašanje in se potem takoj pričnejanja. Francozi si razlagajo Hardingov odgovor takole: Zedinjene države vabijo Nemčijo, naj razjasni svoje namere, kar priča, da so bile doslej precej temne. Nemčija, pritisnjena na zid, mora končno precizno povedati, kaj namerava. Nemčija se moti, ako misli, da Zedinjene države s povabilom sprejemajo že razsodništvo, kar sploh ni pristojno, ker sprejem razsodništva bi pomenil v tem slučaju že preventivno sodbo. Zedinjene države govore v svoji notii, da hočejo obrniti pozornost zaveznikov na potrebo novih pogajanj, kar pomeni, da se ima vprašanje rešiti med Nemčijo in Zedinjenimi državami brez razsodništva, razprave pa se potem znova udeležiti tudi ameriška vlada.

NEMČIJA JE PRIPRAVLJENA...

—d London, 22. aprila. Lord Riddell je nocoj telefoniral iz Hytheja nastopno noto nemške vlade, ki jo je brzojavilo nemško ministrstvo za zunanje zadeve v Berlinu nemškemu poslanstvu v opombo: Prosim, izročite nastopno noto angleški vladi in nam brzojavite izvedbo. Nota: Nemčija je brezpogojno prepričana o neobhodni potrebi, da se morajo v svrhu vzpostavitve svetovnega mira vsi po vojni razrušeni kraji popraviti in sezidati. Dokler se to ne zgodi, obstaja nevarnost, da bo trajalo čustvo sovraštva dotičnih narodov dalje. Vsled tega izjavlja nemška vlada ponovno, da je čisto in popolnoma pripravljena, sodelovati pri tej vzpostavitvi z vsemi sredstvi in močmi, ki ji stoji na razpolago in da hoče v kolikor ji bo le mogoče v vsakem posameznem oziru in v vsaki želji ugoditi in vpoštevati zahteve dotičnih držav.

GRŠKO TURSKA VOJNA.

—d Atene, 23. aprila. Kakor poročajo iz Smirne, je trajala bitka pri Tulubunaru tri dni. Končala se je z grško zmago. Bitke se je udeležilo šest turških divizij in trije samostojni polki. Grške čete so napadle turške pod poveljstvom Izet paše od strani ter jih premagale, daši je bilo Turkov petkrat več kakor Grkov.

Razkritja o Jugoslovanskem kreditnem zavodu in njegovemu načelniku g. Pesku.

Včerajšnje »Jutro« je priobčilo zanimiva razkritja o »Jugoslovanskem kreditnem zavodu«, ki ga je osnoval in ki ga tudi sedaj kot predsednik vodi g. Anton Pesek. Glasom teh razkritij je trgovsko sodišče z ozirom na razne vznemirljive vesti o Jugoslovanskem kreditnem zavodu koncem meseca marca odredilo oblastveno revizijo te »druge ter poverilo revizijo g. Mišku Reicherju kot obče znanemu strokovnjaku. Imenovani strokovnjak je izvršil revizijo ter predložil sodišču revizijsko poročilo, ki se nahaja v aktu pri sodišču pod št. R. zadr. VI 175-13. Iz tega poročila je razvidno, da »služi Jugoslovanski kreditni zavod kot privatna banka g. Pesku za njegove špekulacije in podjetja ter kot vzdrževalni zavod za narodno socialno stranko«. Člani načelstva te zadruge so: gg. Anton Pesek, Dominik Čebin, Fran Wachsler, oba poslovojni pri »Jugoslaviji«, Ivan Tomazič, zavarovalni uradnik in Branko Hlavaty. »Večino vseh kreditov so porabili člani odbora in nadzorstva Jugoslovanskega kreditnega zavoda za sebe.« Tako si je izposodil g. Pesek kot načelnik 4.456.000 K, njegovi sornišlje-

niki v odboru približno 1.000.000, vsi ostali zadružniki skupaj pa komaj 800.000 K. Za svojo tiskarno si je izposodil brez menic in zastavnih listin 2.133.703 K 59 v. Za pokritje deficitov svojega lista je porabil g. Pesek do sedaj 1.092.185 K 23 v. Kot varščina služijo dohodki lista le za prvih 100.000 K, vsa ostala vsota je brez jamstva. Za Premogokopno družbo v Ormožu, katere lastnik je g. Pesek, si je leta izposodil 600.000 K, takisto družba je v jamstvu. Znesek po 300.000 K je Jugoslovanski kreditni zavod posodil »Stanovanjski akciji za Jugoslovanski kreditni zavod«. Ta stanovanjska akcija je samo fincitrano podjetje, za katerim tiči g. Pesek sam, in ves tej akciji dovoljeni omejeni kredit služi zgolj v poprav Peskove hiše v Wolfvovi ulici. Tudi ta kredit je brez vsakega kritja. Kreditni zavod je dovolil nadalje posojilo v znesku 340.000 K političnemu društvu, v česar imenu je podpisalo menico 15 oseb, ki kot pristaši NSS posegajo v politično življenje. Nobeden izmed teh politikov nima lastnega premoženja. Vse vloge v »Jugoslovanskem kreditnem zavodu« znašajo okrog 7

milijonov kron. Veliko tega denarja so vložili begunci. Od tega denarja pa si je g. Pesek odnesel njegova družba izposodila 5 milijonov 420.335 K 75 v. Revizijsko poročilo pravi k vsemu temu lapidarno: »Jamstvo za kredit, njega zavarovanje kakor tudi formalno kritje se pogreša«.

G. Anton Pesek je na večeršnjem svojem shodu in v današnji številki svojega glasila »Jugoslavija« proglasil »Jutrova« razkritja kot docela zlagana. Odkritostno izjavljamo, da bi bili veseli, ako bi bile Peskove trditve resnične in ako bi bila razkritja o Jugoslovanskem kreditnem zavodu in njegovem načelniku g. Pesku zgolj navadni volilni manevar. Zal, da temu ni tako!

Zastoni boste tožili nad komando Ogrina, Peska in Vencaiz, a to ste malomerni in ne greste jutri na volišče. Niti eden zavečen volilec ne sme ostati doma, če hočete, da bodo odločali v občini poštenjaki!

Okrog Kremžarja.

»Srbji bodo nam penzijo porili!« — »Kaj, kdo je to rekel?« — »Kremžar!« — Vpokojenje tobačne tovarne so imeli, vpokojevalci pa so privzdigovali svoje pipe, pljuvali in naslovljali svoje kletve tja dol na Beograd. Tako nesramno hujskaškega shoda že dolgo ni bilo v Ljubljani kakor je bil v petek, ko so klerikalni matadorji lagali, da se vpokojevalcem tobačne tovarne znižajo pokojnine za 75%. Stara klerikalna hudobna narava se je zopet vzbudila in je zadivala. Že dve leti imajo klerikalni hudobci neizmernega posla s tobačno tovarno. Lani so prav na debelo zatirjali, da bo zdaj pa zdaj tobačne tovarne v Ljubljani konec in naiglasnejši med njimi so vedeli po noči po gostilnah in kavarnah, primerno ginjeni, čisto natanko, da bodo poizkušnje odpejati stroje v Srbijo in nato zapro tovarno s prvim prihodnjega meseca. Koliko je bilo tega klerikalnega govorenja pa še vedno stoji stroji v tovarni v Ljubljani in ta posluje pa bode tudi še poslovala. Morda skliče drugi teden Kremžar zopet sestanek vpokojevalcev pa bo poročal, da je stvar že v redu in da so vrli katoliški poslanci zagrozili Srbom pa so se jim hlače stresle in takoj so ugodili Kremžarjevi resoluciji. Pri Novočasarih je take vrste laž povsem mogoča. In drugi teden ne bodo potrebovali več gonje za občinske volitve v Ljubljani.

Ta hujskaški shod pa je nekaj razklril. Kje pa zajemajo klerikalni kletvači svoje gorostasnosti in svoje nesramnosti, katere potem trosijo po Ljubljani? Kdo pa jim polaga na jezik gonjo proti Srbom, proti Jugoslaviji? Kdo pa jih uči brezmejnega sovraštva proti »liberalcem«? V veliki sobi sede mladi močje pa se menijo in kujejo klep na klep proti vsemu, kar se jim zdi, da jim je na poti. Zavratne in prevratne besede doné, peklenško hudobni načrti, laži, obrekovanja in sovraštvo. Kristus na križu visi na steni v sobi. Tako se zdi, kakor da bi se hotel sneti s križa pa pograbit bič in pregnati te nespodobne kramarje z njegovim imenom in naukom. Ljudje raznesejo navodila okoli in širi se satansko delo novočasarske stranke. Okrog Kremžarja se vrli nevarno rovanje, proti kateremu bo morala zlasti naša mladina pričeti najostreje postopati. Tega rovanja in hujskanja plemena na plemo mora biti konec. Mi ljubimo Jugoslavijo in delamo za njeno bodočnost. Klerikalni Kremžarji pa nočejo graditi, am-

Po naših informacijah, ki so absolutne zanesljive, moramo žali bog konstatirati, da so razkritja, priobčena v »Jutru«, vseskozi točna in istinita in se samo čudimo g. Pesku, da ima drzno čelo tajiti to, kar je nepobito ugotovila uradno odredjena revizija in kar se vsak hip lahko dožene iz uradnih aktov. V javnem interesu, zlasti pa v interesu one množice vlagateljev, ki so poverili Peskovemu zavodu svoje skromne prihranke, bi bilo, da bi prišla ta afera v javnost že zdavnaj, tako pa se bojimo, da se bo iz te afe razvila druga »Glavna posojilnica« v mnogo večji in hujski izdaji, ki bo imela za naše gospodarsko življenje naravnost katastrofalne posledice.

Uboji delavci! Kdor posluša Novočasarije, je ves zmeden. V mali obrti so gospodarji in delavci želeli, da bi se osemurni delavnik primerno podaljšal. Za potrebo obrti in zaslužek delavcu. Pa je zarohel Kremžar nad dotično vladno odredbo in gromeča resolucija se vali proti Beogradu. Ako bi bila vlada klerikalna, potem bi čitali v »Novem Času« tako-le poročilo: »Zmaga krščanskega delavstva nad liberalnim kapitalizmom! Vlada je odredila, da se sme v mali obrti pod določenimi pogoji vršiti delo do 10 ur na dan. Kapitalizem je izkoriščal delavstvo z osemurnim delavnikom. Sedaj je liberalnim kapitalistom iztrgano iz rok izkoriščanje krščanskega delavstva in delo je podaljšano, da se ne bo delavska meč več kapitalistično izrabljala, zaslužek pa se zviša v jezo kapitalistov. Jutri protikapitalistična zahvalna maša na Rožniku! Pridite vsi! V boj proti liberalnemu kapitalizmu!«

— Smešna je tudi trditev, da hočejo »liberalni bankirji« delavcem onemogočiti izvrševanje volilne pravice. Noben gospodar, pristaš JDS, ne bo branil delavcem iti na volišče. Vsak bo lahko šel. Da bi kak klerikalni gospodar oviral delavca pri volitvi, ker ne bo volil z njim, je pa že mogoče! V tem slučaju bo delavca ščitila organizacija. Kdor bo volil klerikalno, bo volil za staro Avstrijo, ki je bila vedno sovražna slovanskim mestom in ovirala razvoj slovanskih mest na jugu in severu z vso svojo močjo. Zato proč z avstrijskimi klerikalnimi kandidati, proč z novočasarskimi Karlovci!

Volilci JDS! Vas čaka sveta dolžnost, da se jutri pokaže, da je Ljubljana jugoslovanska! Vsi na volišče! Proč s klerikalnimi oskrnjevalci naše Ljubljane! Preprečimo, da bi klerikalci vrgli na Ljubljano madež avstrijskantsva in rovanja proti Jugoslaviji! Mi se borimo za procvit čiste jugoslovanske Ljubljane!

Volišča. — Kje se voli?

Za občinske volitve v Ljubljani so posameznim voliščam odkazane spodaj navedene ulice. Opozorja pa se na sledeče:

Volilci, ki so se udeležili volitev v ustavotvorno skupščino, volijo sedaj ravno v istem okraju in lokalu.

Volilec, ki je bil vpisan v volilnem imeniku za volitve v ustavotvorno skupščino, pa se ni udeležil zadnjih volitev — ne sme iskati svoje volišče po sedanjem bivališču, temveč je tudi za te volitve merodajna ulica in hišna številka, kjer je volilec stalnoval koncem maja oziroma začetkom junija 1920, ker se vrše sedanje volitve v občinski odbor na podlagi volilnih imenikov, ki so bili sestavljeni lanskega leta za volitve v ustavotvorno skupščino na podlagi stanovanjskih izkazov volilcev za maj in junij 1920.

I. volišče — Mestni dom.

Ambrožev trg, Barvarska steza, Ciril-Metodova ulica, Cesta na Kodeljevo, Delarska ulica, Domobranska cesta, Kaplariška ulica, Kopitarjeva ulica, Krekov trg, Lingarijeva ulica, Lončarska steza, Mesarska ulica, Na stolbi, Ozka ulica, Pogačarjev trg, Poljanska cesta, Poljanski nasip, Pred škofijo, Semeniška ulica, Strelška ulica, Stritarjeva ulica, Strossmayerjeva ulica, Strni pot, Šolski dvored, Studenčeva ulica, Ulica stare pravde, Vodnikov trg, Volvode MIŠKA cesta, Valentin Zarnikova ulica, Zrinjskega cesta, Živnozdravniška ulica.

II. in III. volišče — Št. Jakobska dekliška šola

in sicer: stranke s črko A do N — II. vol. stranke s črko O do Z — III. volišče.

Canjarjevo nabrežje, Grajska planota, Grubarjevo nabrežje, Hrenova ulica, Karlovška cesta, Ključavničarska ulica, Kroljaška ulica, Merosodna ulica, Mestni trg, Na Prulah, Osojna pot in steza, Pod Trančo, Pred Prulami, Privoz, Reber, Riblja ulica, Rožna ulica, Sodarska steza, Sredina, Starti trg, Sv. Florijana ulica, Sv. Jakob nabrežje, Sv. Jakoba trg, Tesarska ulica, Trubarjeva ulica, Ulica na Grad, Vodna steza, Vožarska pot, Za Gradom, Zatiška ulica, Zvezdarska ulica, Zvonarska ulica, Zobjek.

IV. volišče — šola na Čofzovem grabnu:

Cerkvena ulica, Cesta dveh cesarjev, Cesta na Loko, Cesta v mestni log, Emonska cesta, Gradaška ulica, Jeranova ulica, Karunova ulica, Kladezna ulica, Kolesarjska ulica, Konjuška ulica, Kopaljska ulica, Krovski nasip, Krakovska ulica, Mala čolnarska ulica, Na Mirju, Na Mivki, Opekarska cesta, Pot na Pasji brod, Pot na Rakovo jelšo, Pred konjušnico, Pri brvi, Razpota ulica, Ročna ulica, Stranska pot, Trnovski pristan, Trnovska ulica, Velika čolnarska ulica, Veliki Štradol, Vogelna ulica, Vrtna ulica, Zelena pot, Zeljarska ulica.

V. volišče — drž. obrtna šola:

Askerčeva cesta, Breg, Čevljarska ulica, Dyorni trg, Glinška ulica, Gorupova

ulica, Gosposka ulica, Gradišče (h št. 14, 15, 17), Igriška ulica (h št. 11), Jurčičev trg, Križevniška ulica, Lepi pot, Marmontova ulica, Na Bičevju, Pred Igriščem, Rimska cesta, Salendrova ulica, Tobalna ulica, Tržaška cesta, Turjaški trg, Valvartov trg, Vegova ulica (h št. 10 in 12), Vrtača (h št. 3), Židovska steza, Židovska ulica.

VI. volišče — državna realka.

Aleksandrova cesta (levo stran), Beethovnova ulica (brez h. št. 15), Bleiweisova cesta, Cesta na Rožnik, Erjavčeva cesta, Gledališka ulica (brez h. št. 7 in 10), Gledališka stolba, Gradišče, Hilsarjeva ulica, Igriška ulica, Knafljeva ulica, Kongresni trg, Levstikova ulica, Marjini trg (h št. 1, 2, 3), Muzejski trg, Nunska ulica, Pod turnom, Pot v Rožno dolino, Prešernova ulica (h št. 3, 5, 7, 9, 11), Simon Gregorčičeva ulica, Soteska, Selenburgova ulica, Šubičeva ulica, Večna pot, Vegova ulica (h št. 2, 4, 6, 8), Wolfova ulica, Zadržna ulica, Zagata.

VII. volišče — I. državna gimnazija:

Aleksandrova cesta (desna stran), Cesta na Gorenjsko železnico, Dunajska cesta, Gajeva ulica, Gledališka ulica (h št. 7 in 10), Gosposvetska cesta, Hranilnična cesta, Janez Trdinova ulica, Kolizejska ulica, Kršnikova ulica, Tomanova ulica, Vodovodna cesta (h št. 24, 26, 28), Za Bežigradom.

VIII. volišče — Justična palača:

Cesta na južno železnico, Cigaletova ulica, Dalmatinova ulica, Dovozna cesta, Franciskanska ulica, Kolodvorska ulica, Kralja Petra trg, Linhartova ulica (do h št. 30), Marjini trg, Miklošičeva cesta, Obrežna steza, Pokopališka ulica (do h št. 19), Pražakova ulica, Prečna ulica, Prešernova ulica (desna stran), Slomškova ulica (do Restlevo ceste), Sodna ulica, Sv. Petra cesta (do h št. 34), Sv. Petra nasip (do h št. 36).

Klerikalci in Trboveljska premogokopna družba.

Višek nesramnosti je včerajšnji članek Slovenca "Vsako leto en milijon". Tu se trdi, da zbugi Ljubljana vsako leto en milijon dohodkov vsled tega, ker prenese Trb. prem. družba svoj sedež iz Ljubljane v Beograd in "privatni odjemalci premoga v Sloveniji bodo plačevali premog za 20% dražje, kakor bi bilo treba."

Prvič se mora konstatirati, da je sedež Trb. prem. družbe še vedno Dunaj in ne Ljubljana in to ne po mali krivdi prejšnje klerikalne vlade, ki je sicer dovolila tej družbi nebotične cene za premog, za prenos sedeža družbe v Ljubljano pa ni storila ničesar; če je pa takratna klerikalna vlada kaj storila v tem oziru, naj "Slovenec" obelodani te pridobitve in fakta.

Drugič nam je popolnoma neumestno, zakaj bi iz razloga, če se Trb. prem. družba tudi preseli v Beograd, plačevali privatni odjemalci premoga v Sloveniji premog za 20% dražje, kakor bi bilo treba. Tudi za razlago te modrosti prosimo prav iskreno "Slovenca". V ostalem smo pa mnenja, da bodejo ravno po "Slovenčevih" teorijah rudarji Trb. prem. družbe tisti faktor, ki bo precej ostro na to pazil, da se jim gospodje Trb. prem. družbe ne odmaknejo predaleč, ker rudarji dobro vedo, da tem gospodom ne diši Ljubljana morda vsled "Slov. Naroda", temveč diši jim vsled tega ne, ker je približno Trbovelj, torej rudarjem in delavstvu!

Trečjič moramo poudariti, da je ravno klerikalna vlada, po posebni za slugi takratnega poverjenika za javna dela ing. Dušan Serneca, podražila premog za 65%, brez vsake najmanjše potrebe in v zasmeš vseh konzumentov. Z lansko podražitvijo premoga se je vzel po nepotrebnem privatnim konzumentom v Sloveniji in Hrvaški iz žepa letno ca 50 milijonov kron, drugih 50 milijonov kron pa železnicam. Če more "Slovenec" to ovreči, naj kar pride s številkami, — ne s praznimi besedami. — Na dan. Kar se pa bivšega poverjenika ing. Dušan Serneca tiče, ki ga včerajšnji "Slovenec" hvali, da je ščitil konzumente (!), vemo mi le to-le: Julija lan-

IX. in X. volišče, in sicer

IX. volišče — žensko učiteljsko

stranke s črko A — L:

X. volišče — šola na Ledini

stranke s črko M — Z:

Copova ulica, Hrvatski trg, Ilirska ulica, Komenskega ulica, Kotnikova ulica, Metelkova ulica, Na Friškovicu, Pokopališka ulica (od h. št. 19. dalje), Prisoina ulica, Resljeva cesta, Slomškova ulica, Stanko Vrazov trg, Sv. Petra cesta (od h. št. 36. dalje), Sv. Petra nasip (od h. št. 37. dalje), Skofja ulica, Tabor, Usnjarska ulica, Vidovdanska cesta, Vojaška ulica, Vrhovčeva ulica, Zupnikova ulica.

XI. volišče — mestna ubožnica:

Ahačjeva cesta, Barake pri Kolinski tovarni, Bohoričeva ulica, Cegarjeva ulica, Holzapfova ulica, Japlova ulica, Jenkova ulica, Korytkarjeva ulica, Na Zavrtih, Poljska cesta, Ravnikarjeva ulica, Stara pot, Sv. Martina cesta, Vodmatski trg, Zalogarjeva ulica, Zaloška cesta.

XII. volišče — vojaško strelišče:

Črna vas, Galjeva, Dolenjska cesta, Hauptmanca, Hradečkova vas, Illova, Izanska cesta, Orlova ulica, Rakovniška ulica.

XIII. in XIV. volišče — šola v Spodnji Šiški:

in sicer: XIII. volišče — stranke s črko A do L, XIV. volišče — stranke s črko M — Z:

Celovška cesta, Dolinska steza, Drenikov vrh, Frankopanska cesta, Gasliška cesta, Jernejova cesta, Kamniška ulica, Kavškova ulica, Kmetijska ulica, Knezova ulica, Kolodvorska ulica, Koslerjeva cesta, Lepodvorska ulica, Maurerjeva ulica, Nova ulica, Planinska cesta, Poljska cesta, Savska ulica, Slovenska cesta, Šolska ulica, Štajerjev grič, Tržna ulica, Vodovodna cesta, Vodnikova cesta, Zeleniška ulica, Zibertova ulica.

če nič več ukazati, je trn v peti naš nanovo ustanovljeni Sokol. V svojem lističu je takoj zli na društvo vso svojo klerikalno gnojnico. Vse-like bolečine mu je prizadeval tudi oddelek redarstva, ki je sedaj menda da po njegovi zaslugi razpuščen. Bolelo ga je namreč redarstveno oboje, med njim zavedni Primorci in celo taki, ki nosijo na prsih hrabrostne kolajne, zaslužene v bojih za osvoboditev našega naroda. Na mestih je na to občinskega stražarja, kateremu je posadil na glavo staro avstrijsko kapo. Prišel je mimo vojniški Srb in potegnili policajci avstrijske kape z glave in jo raztrgal. To se je godilo ravno ob odhodu razkralja Karla in v času, ko so »Službene Novine« razglašale, da se mora odstraniti vse, kar spominja na bivšo avstrijsko državo. To je premečeno, na vse strani segajoče protidržavno gibanje. Odkar je v Lendavi pa si je g. župan precej »pribirtvov«. Tako je bilo lansko leto pomanjkanje sladkorja. On pa ga je imel toliko, da bi ga bil skoro

Jutri v torek vsi na volišče! Voli so od 8 zjutraj do 17 popoldne. Naša strankica je prva. Vrzite glasovno kroglico vsi v prvo škatljo!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. aprila 1921.

— Jugoslovanska razmejitvena delegacija v Trstu napadena. Kakor znano, so se vršile te dni v Benetkah seje glede razmejitve Jugoslavije in Italije. Naša delegacija je dobila povabilo s prošnjo, naj se seje udeležijo v civilnih oblekah, ne pa v uniformah. To zahtevo so naši častniki, na čelu jim general Rudolf Maister, seveda zavrnili. Zdej zvezo, da so tržaški fašisti na kolodvoru v Trstu našo delegacijo napadli s psovkami, kričanjem in žvižganjem. Dasi so potovali kot povabljeni in strogo uradno kot zastopniki vlade ter bi morali kot taki uživati popolno spoštovanje, so tržaški pobalski fašisti prezrili tudi najnavadnejši mednarodni takt ter so se pokazali zopet divjake barbare. Delegacija ni smela izstopiti iz žel. voza na peron, nego je morala iti preko drugega vlaka na nasprotni strani stoječi beneksi vlak. Fašisti pa so s perona psovali naše jugoslovanske delegate v pričo karabinerjev, ki niso z ničemer ugovarjali demonstraciji. Preverjenji smo, da naša vlada takega žaljenja svojih zastopnikov ne bo molče trpela.

— Iz seje pokrajinske vlade. Mesto kopalniškega zdravnika v državnem zdravilišču v Dobrni se pozdeli za tekočo sezono dr. Trenzu, mestnemu zdravniku v Mariboru. Poskusni uradnik pri varnostni straži v Ljubljani Hinko Lotrič se imenuje za revirnega nadzornika v XI. činovnem razredu pri oddelku varnostne straže v Ljubljani. Okolišni nadzornik policijskih detektivov Fran Cajko se imenuje za revirnega nadzornika policijskih detektivov v XI. činovnem razredu pri policijskem komisariatu v Mariboru. — Dr. Anton Schiffrer se sprejme v državno službo pri poverjeništvu za kmetijstvo kot začasni asistent državnega kmetijskega kemičnega zavoda v Ljubljani v X. činovnem razredu. — Računska asistentinja pri poverjeništvu za kmetijstvo Ansel Vadal se imenuje za računsko oficijalko v X. činovnem razredu.

— Naskok na Jugoslovanski kreditni zavod. »Jugoslavija« poroča, da so vložniki Jugoslovanskega kreditnega zavoda že tekom preteklega tedna začeli dvigati svoje vloge ter je zavod že minule dni izplačal nad 2 milijona kron. Posamniki predlagajo kar 4 do 7 hranilnih knjižic, ker so ljudje izgubili zaupanje do tega zavoda. Poročilo za družnega revizorja g. M. Reicherja je bilo podano 8. t. m. ter je načelstvo in nadzorstvo dne 19. t. m. zaprosilo za novo revizijo.

— Klerikalci in moderna šola. Na nedeljskem klerikalnem shodu v »Unionu« je nastopil tudi neki se-ljak Hrvatske pučke stranke Benkovič, ki je v dolgovemnem premlevanju s posebno zagrizenostjo napadal moderno šolo. Hrvatski seljak se zadovoljuje, da zna nekaj katekizma in sv. pisma, šole pa mu niso potrebne. Ves svoj verski fanatizem je mož kazal ob splošnem veselju in odobravanju klerikalnih veličin, ko je napadal državo, ker meče za moderne šole milijone in milijarde. Minister na razpoloženju dr. Anton Korošec je spremljal izvajanja tega govornika s srčno iskrenim zadovoljstvom, govtovo, ker vidi v njem čedne vplive svoje agitacije.

— Nedeljska slika volilne borbe v Ljubljani. Nedelja je živila v znamenju nervozne volilne agitacije. Že ponoči do ranih ur zjutraj

dva vagona dirigiral »pomotoma« v Čakovec, ako bi ga ne bili slučajno na to opozorili orožniki, ki so slador zaplenili, na kar se je pravično razdelil med občinstvo. Tako skrbi ta mož za občinsko aprovizacijo. Gerent si nakupi baje tudi drag avto. Takim gospodom so zelo na poti jugoslovanski vojaki, posebno srbskega plemena, in ob vsaki priliki se obregajo ob nje, češ, da so malo kulturni, da so zaostali in slabo.

Povemo naši javnosti znova, da je protidržavno gibanje v Prekmurju zelo razvito in da to gibanje pospešujejo celo ljudje, ki so poklicani, ščititi državno avtoriteto. Deželna vlada naj bi se nemudoma informirala o vseh prekmurskih zadevah in storila takoj vse potrebne korake, da se protidržavno gibanje na prav energičen način izkorenini. Nihče kdor bi prišel sem, pa naj se ne obrne na gerenta Severa, ker pri njem bi dobil same krive besede in niti ene poštene jugoslovanske!

— Organizacija zdravnikov na Štajerskem. V Mariboru se je vršil sestanek zdravnikov iz raznih krajev Štajerske, katerega se je udeležilo izredno veliko število stanovskih tovarišev. Smoter zborovanja je bil, združiti vse zdravnike v ustavem načrtu previdnega štajerskega okrožja v enotno organizacijo, oz. društvo.

— Priprave za II. Pokrajnski Sokolski Slet Jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Osijeku, koji će se obdržavati dne 27. do 29. juna 1921. u ponom su-jeku. Sa gradnjom impozantne arene sletišta počelo se 5. aprila. Sav grad-jevni materijal dopremjen je iz Maribora. Izrada plaketa, znakova i legiti-macije za sokolske članove poverjena je poznatom našem umetniku - kiparu g. prof. Kerdiću. Izrada velikih slet-skih plakata preuzeo je akad. slikar g. V. Filakovac. Plakat će se izraditi u 5000 primeraka i razaslati diljom svih slavenskih zemalja. Sletu će osim sokolskih društava prisustvovati sva domaća pjevačka društva, a od vanjskih društava najavili su medju ostalima svoje sudjelovanje: »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane, »Glasbena Matica« iz Maribora, »Javor« i »Dunav« iz Vu-kovara, a od Ministarstva vojnog za-trazena je dozvola za sudjelovanje na-še najbolje vojničke muzike »Dravske divizije« iz Ljubljane. Osim toga biti će za vrijeme sleta priredjene izložbe i to: Izložba velike industrije, gospodar-ska izložba, obrtna izložba i umjetnička izložba (slikarska i kiparska). In-teres za sve ove izložbe vanredno je velik. Svi odbori oko priredbe Sleta ra-de grozničavo, da uspie istog bude što veličastveniji. Očekuje se posjeta od 30.000 duša, te prema tome naročito stanbeni odbor ima pune ruke posla, da mile goste što dostojnije udomi. Po-zivamo i ovaj puta patriotski narod, da dohrli u naš grad Osijek na Slet in da u što većem broju pri tom zgodom ma-nifestuje svoju patriotsku i kulturnu svijest na izloženoj tačci ljubljene naše domovine.

— Slovensko ženstvo v Beogradu. Beograjsko Kolo srbskih se-stara je povabilo slovenske in hr-vatske delegatke, ki so bile na kon-ferenci jugoslovanskega ženstva v Novem Sadu, naj izlete še v Beograd. Slovenke in Hrvatice so se prijaznemu povabilu rade odzvale ter so prebile tri dni kot gost Kola v naši prestolici. Srbinke so razka-zale Slovenkam in Hrvatcam razne človekoljubne zavode, ki jih vodi in vzdržuje Kolo, prisostvovale so redni seji Kola ter se poučile o de-lokrogu, sredstvih in postopanju Kola v narodnem, socialnem in kulturnem delovanju srbskega žen-stva vobče. Delegatke so bile spr-jete v avdienci pri princesi Jeleni in pri regentu Aleksandru, ki sta se z vsemi sila prijazno razgovar-jala o slovenskih razmerah ter sta kazala največje zanimanje za soci-jalno in rodoljubno delo slovenskega ženstva. Gostoljubje srbskih

kremenita narodna zavest, je bil ob sleherni priliki neomahljiv podpor-nik našim kulturnim društvom. Ljubljanski Sokol ga šteje svojim članom že nad 40 let. Uglednemu somišljeniku, ki je še prav trdna korenina, želimo še mnogaja leta!

— 50letnica tobačne tvornice. Pred kratkim je preteklo 50 let, odkar se je v nekdanji cukrarni ustanovila tobačna tvornica, ki se je pozneje preselila v lastno veliko poslopje na Tržaški cesti, kjer je še danes kot največje tovarniško podjetje v Ljubljani. O ustanovitvi piše »Slov. Narod« od 25. marca l. 1871.: »Tobakarnica v Ljubljani se je prve dni tega meseca odprla v enem Ponjgračevem poslopiju na spodnjih Poljanah, kjer je nekdanj cukrarnica bila. 24 žensk izdeluje zdaj cigare (viržinke).«

— Izjava dekanata medicinske fakultete. Z ozirom na poročilo z dne 23. aprila, da so našli delavci na novogradiški škapi ob Ljubljani za Filharmonijo v papir zavite dele noge srednje odraslega človeka, ki jih je vrget tja kak brez-takten medicinec, — prosí podpisani dekanat medicinske fakultete, da se naj ne objavljajo take novice v našem časopisju, predno ni ugov-tovljen povsem objektivno dejanski stan, ker se s tem vzbuja le mrž-nja proti našim univerzitetnim za-vodom. Stopala, ki so jih našli de-lavci ob Ljubljani, niso človeška. V zaščito časti našega dijaštva mo-ramo poudarjati, da je pijeteta in-takt ljubljanskih medicincev za-dostna garancija za to, da se kaj ta-kega nikoli ne bo dogodilo. Ljub-ljana, dne 23. aprila 1921. Dr. A.

— Iz Postojne. Trgovci in obrt-niki so dobili od okrajnega civilne-ga komisarijata poziv, da morajo imeti svoje napise dvojezične in si-cer na prvem mestu v italijanskem, na drugem šele v slovenskem jezi-ku. Komisariat utemeljuje svojo zahtevo s tem, da je italijanščina državni jezik. Ako se njegovemu ukazu ne pokore, jim bo odpravil napise. To je nov nasilen pritisk in zloraba uradne oblasti.

— Organizacija zdravnikov na Štajerskem. V Mariboru se je vršil sestanek zdravnikov iz raznih krajev Štajerske, katerega se je udeležilo izredno veliko število stanovskih tovarišev. Smoter zborovanja je bil, združiti vse zdravnike v ustavem načrtu previdnega štajerskega okrožja v enotno organizacijo, oz. društvo.

— Priprave za II. Pokrajnski Sokolski Slet Jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Osijeku, koji će se obdržavati dne 27. do 29. juna 1921. u ponom su-jeku. Sa gradnjom impozantne arene sletišta počelo se 5. aprila. Sav grad-jevni materijal dopremjen je iz Maribora. Izrada plaketa, znakova i legiti-macije za sokolske članove poverjena je poznatom našem umetniku - kiparu g. prof. Kerdiću. Izrada velikih slet-skih plakata preuzeo je akad. slikar g. V. Filakovac. Plakat će se izraditi u 5000 primeraka i razaslati diljom svih slavenskih zemalja. Sletu će osim sokolskih društava prisustvovati sva domaća pjevačka društva, a od vanjskih društava najavili su medju ostalima svoje sudjelovanje: »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane, »Glasbena Matica« iz Maribora, »Javor« i »Dunav« iz Vu-kovara, a od Ministarstva vojnog za-trazena je dozvola za sudjelovanje na-še najbolje vojničke muzike »Dravske divizije« iz Ljubljane. Osim toga biti će za vrijeme sleta priredjene izložbe i to: Izložba velike industrije, gospodar-ska izložba, obrtna izložba i umjetnička izložba (slikarska i kiparska). In-teres za sve ove izložbe vanredno je velik. Svi odbori oko priredbe Sleta ra-de grozničavo, da uspie istog bude što veličastveniji. Očekuje se posjeta od 30.000 duša, te prema tome naročito stanbeni odbor ima pune ruke posla, da mile goste što dostojnije udomi. Po-zivamo i ovaj puta patriotski narod, da dohrli u naš grad Osijek na Slet in da u što većem broju pri tom zgodom ma-nifestuje svoju patriotsku i kulturnu svijest na izloženoj tačci ljubljene naše domovine.

— Slovensko ženstvo v Beogradu. Beograjsko Kolo srbskih se-stara je povabilo slovenske in hr-vatske delegatke, ki so bile na kon-ferenci jugoslovanskega ženstva v Novem Sadu, naj izlete še v Beograd. Slovenke in Hrvatice so se prijaznemu povabilu rade odzvale ter so prebile tri dni kot gost Kola v naši prestolici. Srbinke so razka-zale Slovenkam in Hrvatcam razne človekoljubne zavode, ki jih vodi in vzdržuje Kolo, prisostvovale so redni seji Kola ter se poučile o de-lokrogu, sredstvih in postopanju Kola v narodnem, socialnem in kulturnem delovanju srbskega žen-stva vobče. Delegatke so bile spr-jete v avdienci pri princesi Jeleni in pri regentu Aleksandru, ki sta se z vsemi sila prijazno razgovar-jala o slovenskih razmerah ter sta kazala največje zanimanje za soci-jalno in rodoljubno delo slovenskega ženstva. Gostoljubje srbskih

Protidržavno gibanje v Prekmurju.

V Lendavi, 19. aprila.

Pod gorenjim naslovom je pri-odbič »Slovenec« odgovor na »Na-rodovo« poročilo o protidržavnem gibanju v Prekmurju. »Slovenec« je odgovoril tako, kakor more odgo-voriti organ stranke, ki ima na svoji vesti precejšnji kos krivde za na-raščajoči protidržavni pokret. V Kleklovih »Novinah« še vedno čis-tamo o njegovem Veličanstvu Kar-lu in druge slične avstrijske stvari, tako da je včasih poštenega Jugo-slovna sram in si ne more razla-gati, kako da vlada dopušča izhaja-nje takega proti državi naperjene-ga lista. Zadnje čase hujša poseb-no proti agrarni reformi, kar do-bro služi madžarski propagandi. Tu v Lendavi smo samo pol ure odda-ljeni od meje, na večkrat čutimo posmehe Madžarov, češ, kakor vse kaze, Jugoslovenci niso prav nič var-ni v Prekmurju. »Slovenec« se dr-zne trditi, da je za protidržavno gi-

banje največ odgovorno zunanje ministrstvo, ker se ne potrdi pri madžarski vladi, da bi bil puščen na »svobodo« internirani Kleklov-bratranec. Preneumno. Resnica je, da ravno poslanec Kleklov za vsakega najhujšega Madžarona, ki ga izže-nejo iz naše države radi protidrž-avnega delovanja, takoj interveni-ra pri notranjem ministrstvu v Beogradu. Madžaroni se posmehu-jejo in pravijo: Kaj nam pa morejo, saj Kleklov vse ureja, da je prav za nas.

Živimo sploh v čudnih razme-rah. Gerent v Lendavi je dal, ko se je nahajal razkralj v Sombotelju, razglasiti po trgu, seveda kakor na-vadno samo v madžarskem jeziku, da po deveti uri zvečer ne sme biti nihče več na ulici. Ljudje so ugi-bali, kaj bo, zgodilo pa se ni nič. Temu gospodu, ki si domišlja, da je vzvišen nad vse in da mu nima nih-

najodličnejših krogov je Hrvatice in Slovenke očaralo ter so se vrnile polne spoštovanja do resno delavnega in vzorno vztrajnega srbskega ženstva.

— Poverjenstvu ministrstva za poljedelstvo v Ljubljani. Dne 22. decembra 1920 sem odposlal kot predsednik podružnice moške Ciril - Metodove družbe v Ptuj in sporazumno z žensko podružnico isto družbe prošnjo na poverjenstvu ministrstva za poljedelstvo, da bi ti obe podružnici opustilo plačila pristojbine po § 8. avstr. zakona z dne 31. marca 1890, št. 53 d. z., ker sta dne 7. novembra 1920 priredili tombolo v prid glavni družbi. Danes poteka štiri mesece, da čakamo na rešitev te priprave zadeve, katero je reševal že mestni urad v Ptuj in finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru. Danes prosim javno poverjenstvo, da nam vlogo reši, ker je dotični referent imel dovolj časa, da je akt temeljito preštudiral. Na Ptuj, dne 22. aprila 1921. — Dr. Frane Jurtela.

— Cesta Maribor - Radgona. Minister za javne zgradbe je izjavil, da se bo gradila cesta med Cmurekom in Sv. Iljijo in da je za to odobren kredit 2½ milijona kron.

— Odobru nižjih državnih uslužbenec v obračun na poročilo, katero je prinesla »Jugoslavijec« dne 22. t. m. o nastopu g. tovariša Zokota kot t. predsednika imenovanega društva. G. tovariš Zorko je javno nastopil v imenu članov našega društva, brez razlike političnega mišljenja na shodu NSS, in tako s svojim nastopom izražal društvo v politične svrhe, akoravno to prepovedujejo naša društvena pravila v § 1., da je društvo nepolitično. Da on ni samo kršil društvenih pravil, temveč je kot tak prodajal naše mišljenje NSS, na to izjavljamo prizade, da si on nima lastiti nobenih podobnih pravic samovoljno, ampak ima o tem razsoditi odbor, in kar on dovoli, to sme z lahko vestjo storiti. Za slučaj pa, kateri se je pripetil, je sam odgovoren in mi zahtevamo od odbora odzgov, da to zadevo temeljito vzbame v pretes in na pravi konec takemu zlorabljanju, izvežemsi ako to dovoli odbor. Kakor nam je pa znano, se na obnem zboru z dne 18. februarja t. l. niso popolnoma nič spremenila pravila, posebno pa ne, da bi se društvo smelo udeleževati političnih bojev. Vsak tovariš lahko razpolaga s svojim glasom, kakor mu je drago, protestiramo pa najodločneje, da se nas ne izrablja v korist drugih in da se ne ponaša s številnimi člani, ki po njegovih izjavljanih stremijo za NSS. Društveni odbor pozivljamo, da napravi takemu početju konec in da zastopa naše interese tako, kot je to dolžnost vsakega posameznega odbornika. G. predsedniku Zorkotu naj se pa da na znanje, da si izposluje na kak drug način prost vstop v mestno dvorano, ne pa na kožo nižjih državnih uslužbenec. — Prizade.

— Na graščini Kot pri Mirni na Dolenjskem je 23. t. m. preminul g. Ferdinand Dolar star 86 let. Bil je večletni župan občine Št. Rupert in zvest somišljenik JDS. Naj počiva v miru!

— Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl g. Evgen pl. Truhovič, sodnik v p., star 64 let. Bodi mu blag spomin!

— Afera dr. Pegan - Remic. Dr. Pegan je vložil proti trgovcu Josipu Remicu tožbo radi žaljenja časti, ker ga je ta imenoval »brezčastnega človeka in moralno propadlega«. G. Josip Remic je nastopil dokaz resnice. Razprava se vrši v sredo, 27. aprila pred okrajnim sodiščem v Ljubljani, soba šte. 28.

— Občinstvu v ravnanju. Na poverjenstvu za socialno skrb se jutri, v torek, dne 26. t. m. stranke ne sprejemajo.

— Električna luč v šišenskih barakah. Pri poverjenstvu za socialno skrb se je oglašila deputacija šišenskih lokalnih faktorjev na čelu jim g. Bajzelj s prošnjo, da bi vlada podpirala akcijo za napeljevanje električne luči v barake. Poverjenstvo je obljubilo zadevo pospeševati.

— Vsak naj bo, kar je! Na 17. mestu klerikalne liste za obč. volitve figurira Leopold Faganel, višji paznik. Ta gospod pa ni noben višji paznik, ampak paznik. Če je v svoji domišljivosti že avanziral, prav, upamo, da se znebi tudi svoje omejenosti.

— Učiteljske šolskega okraja zboruje 30. aprila ob 10. v Litiji. Na dnevnem redu bodo delo učitelje izven šole po nasvetih in željah vlade, podanih na sestanku Društva slov. učitelje po dr. Skabernetu. Tovarišice, pridite polnoštevilno, da si delo takoj razdelimo!

— Tudi popravek. Prejeli smo tale lampetovsk popravek: Z ozirom na notico »Proti državno gibanje v Prekmurju« v 84. številki našega lista z dne 15. aprila 1921 blagovolite v zmislu tiskovnega zakona prinesiti tale popravek: Ni res, da je bil v Prekmurju župnik Klekl na čelu glavne agitacije prekomurske duhovščine za povratek Habsburžanov, res je, da nisem bil na čelu nikakršne agitacije za povratek Habsburžanov. — Josko Klekl, župnik in narodni poslanec. — O stvari bomo še spregovorili ter dokazali, da gospod Klekl ni tako nedolžen, kakor se dela.

— Upravi naših kaznilnic. V Begunjah na Gorenškem je ženska kaznilnica. Za kmetovalce v bližini je bila doslej velika pomoč, da so mogli dobivati na delo iz te kaznilnice kazničenke za delavce. Kmetiskih delavcev manjka kakor posod na deželi tudi na Gorenškem

zlasti v gornji dolini. Ondot je mnogo tovarov in drugih obratovalnic, pa mladi svet rajše hodi na obrtno delo, ker je zvečer zgodaj delopust in je sobota prosta. Število kazničenk je v Begunjah majhno in še vedno pada. Kazničenk pa ne pošilja gor. Prostori so nezadostno izrabljeni, dočim je drugod na primer v Zagrebu v ondotni kaznilnici celo preveč kazničenk. V interesu našega kmetijstva bi bilo, da sodna uprava upošteva te okoliščine in pošilja po možnosti večje število kazničenk v begensko kaznilnico. Kmetovalci so res v veliki zadregi.

— Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani ima v skladišču še več raznega materiala. Manjše predmete oddaja takoj proti plačilu, večje predmete pa konkurenčnim putem. Interesente za demobilizacijsko blago se vabijo, da si ogledajo

Kmetijska družba za Slovenijo.

V četrtek, dne 28. aprila, se vrši v Ljubljani občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo, ki bo usodopisne važnosti ne le za vse kmetijstvo Slovenije, ampak tudi za — klerikalce, ki izgube ta dan eno svojih najmočnejših postojank, ki so jo izrabljali ves čas v svojo strankarsko korist in v škodo vseh kmetovalcev.

Kmetijska družba je čisto strokovna organizacija kmetovalcev, v kateri ne bi smelo imeti strankarstvo prav nobenega mesta. Kljub temu pa so smatrali klerikalci za svoje glavno nalogo, da izženejo iz družbe najboljše kmetovalce in da jih nadomestijo s svojimi kimovci. Pogubne posledice tega ravnanja niso moge izostati in tako stoji danes družba naravnost pred pomolom.

Kmetijska družba, ki je bila vedno bogata in solidna organizacija, izkazuje za letošnja dva milijona primanjkljaja, ki ga bo treba kriti iz prihrankov prejšnjih let. Vrh tega pa ima še ogromne zaloge blaga, ki jih ne bo mogla razpečati brez izgube. Da je prišlo do tega, je kriv klerikalni glavni odbor, ki ni bil kos svoji nalogi, ki pred vsem ni razumel blagovne trgovine, ki je bila svoje dni v Kmetijski družbi naravnost na višku. Kako je razumel klerikalni glavni odbor svoje naloge, se vidi najlepše iz njegove trgovine z galico. Kmetijska družba je imela dobiti iz celjske cinkarne galico po 18-50 kron ekskluzivno embalažo. Vsi odredbe poverjenika inž. Serneca pa je dobila galico Gospodarska zveza, ki je naredila pri vagonu 20.000 kron dobička. Kmetijska družba pa je ostala brez galice in je potem dobavljala svojim članom dražje kakor »Ekonom« in dražje ko trgovci. In to ona Kmetijska družba, ki je vedno slovela, da nabav-

zalo. Dovoljenje za vstop v skladišče se dobi v pisarni označenega urada v Sodni ulici št. 1, kjer se izbrani material tudi plača.

— Informacije o letoviščih. Občinstvo opozarjamo, da daje gener. komisariat za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Dunajska cesta 18 (Tourist Office) brezplačno pojasnila o letoviščih, zdraviliščih v Sloveniji ter zdraviliščih po Hrvaški in ob Jadranu. Pri pismenih vprašanjih naj se blagovolji priložiti znamke za odgovor. Istotam so na razpolago turistom točne informacije o potovanju po slovenskih planinah in gorskih postojankah Slovenskega plan. društva ter se izstavljajo tudi članske izkaznice SPS.

— Za mestne reveže ljubljanske so darovali namesto venca na krsto umrlemu finančnemu svetniku Francu Zajcu Ljudska posojilnica v Ljubljani 1000 K in g. poverjenik za javna dela gradbeni direktor inž. Anton Klinar 250 kron.

lja kmetom njegove potrebščine najcenejše.

Slabo gospodarstvo, ki so ga vpeljali klerikalci v družbo, pa se vidi tudi pri drugih stvareh. »Kmetovalce«, ki je bil včasih najboljši strokovni list v vsej državi, je pod njihovo upravo padel od dneva do dneva in danes je tak, da se tudi nenaobraženi kmetje norčujejo iz njega. Kdor je čital nekoč prvovrstna vprašanja in odgovore v »Kmetovalcu«, ki so vzgajali slovenskega kmetovalca, ta ve, kaj to pomeni. Enako se kaže slaba uprava v notranjem poslovanju družbe. Uradništva je prekomerno mnogo in za družbine razmere je ono predrago. Pa kaj to briga klerikalce, ki so vedno mislili le, da je družba domena za njih strankarske mahinacije.

Tako so pritirali klerikalci nekdanji cvetoči Kmetijski družbi na rob propada in danes je skoraj bolje osnovati novo kmetijsko družbo, ko pa prevzeti čisto zavoženo dedščino klerikalcev. Občni zbor, ki ga zbog klerikalnega nasilja mora voditi vladni komisar, je zato največje važnosti. V interesu slovenskega kmetijstva pozivljamo zato vse, da se obnove zboru udeležijo in da pridejo na občni zbor, tudi če niso prejeli volilnih legitimacij, ki jih dobe še pred občnim zborom v Ljubljani.

Ker ne gre samo za to, da se stare poslednje klerikalne postojanke, temveč gre za obstoj našega kmetijstva, zato v četrtek vsi na občni zbor, kjer glasujte za listo SKS, katere nosilec je velezaslužni generalni ravnatelj gosp. Pirca, pod katerim je družba cvetela, ki pa je propadla takoj, ko jo je zapustil on!

— — —

Obnova cest in valjar.

Za volilno agitacijo se izrablja tudi res mižno stanje naših cest, ki so se med vojno skoro uničile. Kdo je temu kriv? Mestna občina je že pred vojno skušala uvesti dakarino, katero bi plačevali razni lastniki vozov, posebno vozniki z dežele. Deželni odbor pa je trikrat odklonil to zahtevo. Mestni občini je na ta način že pred vojno odzvel deželni odbor 120 do 150.000 K letnih dohodkov.

Obnova cest je v vsakem p. gledu nujno potrebna in ko sem jaz stavil v predzadnji seji občinskega sveta primeren predlog, je občinski

svet soglasno votiral dotični kredit v znesku 20 milijonov kron.

Ko so se pa sedaj obnovitvena dela pričela, pa zopet kriče klerikalci, da mečemo denar davkoplačevalcev skozi okno in da se je že pred dvema letoma naročeni cestni valjar prikazal na naših ulicah zopolj v agitacijske svrhe. Taka je torej komunalna politika SLS! Zategadelj se po pravici bojim, da Ljubljana od te stranke nima ničesar dobrega pričakovati in da noben ki ima v glavi še nekoliko treznega razuma, v torek ne more oddati svojega glasu za to stranko.

Ako stori vsak demokrat svoje dolžnost in gre na volišče, jo zmaga JDS zagotovljena!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Ponedeljek, 25. aprila: Borba. Red D. Torek, 26. aprila: Zaprt.

Sreda, 27. aprila: Androklos in lev, red C.

Četrtek, 29. aprila: Gospodična Julija, Don Pietro Caruso. Po znižanih cenah, izven.

Opera.

Ponedeljek, 25. aprila: Zaprt.

Torek, 26. aprila: Zlatorog, po znižanih cenah, izven.

Sreda, 27. aprila: Carmen. Red A.

Četrtek, 29. aprila: Prodana nevesta. V prid Udruženja gled. igralcev. Gostovanje ge. Irme Polakove. Izven.

— Prvo gostovanje ge. Irme Polakove se vrši v četrtek v operi in sicer »Prodana nevesta« v korist »Udruženja«.

— Koncerta pevskega društva »Hlahol« iz Prage se vršita definitivno v petek 13. maja v Mariboru v Götzovi dvorani: v soboto dne 14. maja pa v Ljubljani v Unionski dvorani. Spored v obeh mestih različen. Obsejal bo reprezentativne krasne vokalne skladbe iz moderne češke glasbene literature.

— Pesnik Milorad Petrovič umrl. Na Čukarici v Srbiji je umrl znani pesnik »Seljančič« Milorad Petrovič. Več njegovih pesmi je vrljenih ter so zelo razširjene v narodu.

— Ilustriran list »Plamen«. Pravkar je izšla 8. številka tega čedale holj priljubljenega ilustriranega lista. Njegova vsebina je: I. Zorec. Zmote in knez gospodične Pavle. (Nadaljevanje.) V. F. Jelenec. Jugoslovansko dobro-

voljstvo. Ivan Albrecht: Vočerna pesem. R. Peterlin - Petruška: Ko gaj zazele. (Pesem.) P. Z.: Kipar Ivan Zajec. S kiparjevo sliko in posnetki njegovih novejših del. Kaaver Meško: Prvi pesnik. (Črtica.) Cvetko Golar: O mlademu jutru. (Pesem.) Nadalje Rado Murnik: Peti ženini naše Koprnele z raznimi ilustracijami. Stanko Vurnik: Pota moderne umetnosti. S. K.: Težek čas... (Pesem.) I. Suchy: Črtice iz francoske revolucije. Občinska politična kronika. Pod črto nadaljuje kriminalni roman I. Š. Orla: Paši in zanke. — Tudi ta številka prinaša razne zanimive slike, med temi skupino udeležencev kongresa jugoslovanskih novinarjev v Sarajevu, od granat razdrto pokopališče v Gorici, nekaj prizorov iz Pinzgarijeve igre »Razvalina življenja« itd. — Na ročnina lista stane za četrta leta 36, za pol leta 72 kron. Novi naročniki lahko dobe še vse že izšle številke »Plamena«. Uprava: Ljubljana, Kongresni trg št. 19. List stopa priporočamo v naročino.

— Vojstvo. Ivan Albrecht: Vočerna pesem. R. Peterlin - Petruška: Ko gaj zazele. (Pesem.) P. Z.: Kipar Ivan Zajec. S kiparjevo sliko in posnetki njegovih novejših del. Kaaver Meško: Prvi pesnik. (Črtica.) Cvetko Golar: O mlademu jutru. (Pesem.) Nadalje Rado Murnik: Peti ženini naše Koprnele z raznimi ilustracijami. Stanko Vurnik: Pota moderne umetnosti. S. K.: Težek čas... (Pesem.) I. Suchy: Črtice iz francoske revolucije. Občinska politična kronika. Pod črto nadaljuje kriminalni roman I. Š. Orla: Paši in zanke. — Tudi ta številka prinaša razne zanimive slike, med temi skupino udeležencev kongresa jugoslovanskih novinarjev v Sarajevu, od granat razdrto pokopališče v Gorici, nekaj prizorov iz Pinzgarijeve igre »Razvalina življenja« itd. — Na ročnina lista stane za četrta leta 36, za pol leta 72 kron. Novi naročniki lahko dobe še vse že izšle številke »Plamena«. Uprava: Ljubljana, Kongresni trg št. 19. List stopa priporočamo v naročino.

Somišljeniki v Ljubljani!
Skrinčica, Jugoslovenske
demokratske stranke je
proa!

Najnovejša poročila.

IZ NAŠE KONSTITUANTE.

— d Beograd, 24. aprila. Kakor že javljeno, so se snoči načelniki skupin sporazumeli, da se v sredo dne 27. t. m. odgodi seje konstituantne do 9. maja. Načelna debata s prijavljenimi 60 govorniki bo torej trajala še 7 dni, in sicer 25., 26., 27. aprila ter 9., 10., 11. in 12. maja. Dne 12. maja bo načelno glasovanje o sprejemu ustave.

ZELEZNIŠKA KONFERENCA V CELOVCU.

— d Beograd, 24. aprila. Avstrijska vlada je stavila te dni naši vladi predlog, da se določijo delegati, ki naj bi začetkom maja imeli v Celovcu železniško konferenco zaradi ureditve prometa med našo državo in Avstrijo.

ZELEZNIČARSKA HIŠE V ZAGREBU.

— d Beograd, 24. aprila. V direkciji za zgradbo železnic so dovršeni načrti za zidanje stavb v področju zagrebskega ravnateljstva, da se bo v njih nastanilo železniško osebje. Z delom bodo takoj pričeli.

FAŠISTOVSKI TEROR NA CRESU.

— d Bakar, 24. aprila. Iz Cresa se doznava, da Italijani vrše tam proti našemu narodu silen teror. Predvčeršnjim so fašisti uprizorili velike demonstracije proti Jugoslovenom in zažgali Narodni dom.

PRED GENERALNO STAVKO V ITALIJI.

— Inmost, 25. aprila. »Innsbrucker Nachrichten« priobčujoje iz Bozena dospel brzojavko, da izbruhne v Italiji neposredno velikanska generalna stavka vsega delavstva, organiziranega v sindikatih. Delavstvo ustavi delo tako v državnih, kakor tudi v privatnih obratih in podjetjih. V splošno delavsko stavko stopijo tudi vsi železničarji. Na južnem Tirolskem je promet na železnica iz dela ustavljen. Sindikatno delavstvo organizira to stavko v protest proti brutalnemu nastopu

Sokolstvo.

— Ribniški Sokol slavi 7. avgusta t. l. 15letnico obstoja z javno telovadbo, združenje z javno ljudsko veselico. Naproša se druga društva, da po možnosti vpoštevajo.

— Sokol I. Legitimacije in znaki se bodo izdajale vsak dan od 4. do 7. ure popoldne v društveni sobi Trg. Taborn št. 2, pričenši z dnem 28. t. m. Ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure popoldne. Seboj je prinesli sliko v velikosti 6X9 cm in dokazilo o članstvu. — Sokolski zlet v osvobojenem Šibeniku. Splitska sokolska župa priredi v začetku maja prvi sokolski zlet v Šibeniku.

Društvene vesti.

— Ciril - Metoda podružnica za Grobelno in okolice ima svoj občni zbor dne 1. maja ob 3. popoldne na Grobelnem pri Kincu.

Turistika in sport.

— Avtomobilska dirka v Parizu. Pariz, 21. aprila. Pri avtomobilski dirki z zaprekami na 440 km dolgi progi je zmagal Guyot v 6 urad 7 min. in 51/2 sekundah. Dirkač Delanay in njegov sofer sta se ponesrečila.

Gospodarske vesti.

— g Izvoz živine v Italijo. Italijanska vlada je ukinila prepoved uvoza živine in mesnih izdelkov iz naše države. Uvoz svinj in konj je dovoljen pod gotovimi pogoji.

— g Zagrebaški trg. zbornica za izvoz žita. Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu je poslala ministrskega predsednika, da se dovoli izvoz žita, posebno koruze, ker je v vsej državi deževalo. Zdi se, da bo minister tej prošnji ustrejel.

— g Pogajanja za izvoz živil. V Beogradu se vrše pogajanja, da se dovoli Avstriji in Češkoslovaški izvoz živinskih potrebščin za mesec maj v iznosu 2000 do 2500 vagonov.

— g Davek na poslovno obrt. V ministrstvu za finance se razpravlja o novem davku na poslovno obrt. Poseben poslovnik glede praktične uporabe tega davka bo naknadno izdalen potom tarifnih postavk. Posebna komisija izdeluje zakon o taksah in izenačenju pobiranja poslovnega davka.

— g Novi madžarski bankovci. Dne 1. maja pridejo v promet novi 1000-kronski bankovci madžarske države.

— g O novih virih dohodkov. Povodom razprave o predlogu novega državnega proračuna so se pričela v finančnem ministrstvu dela za določitev novih virov državnih dohodkov. Kakor znano, niso projektirani dohodki v preteklem letu, izvzemši takse, dosegli onih uspehov, kakor so se pričakovali. Ob tej priliki se je ukinil davek na poslovno obrt, ki je doslej dal 10 milijonov dinarjev. Namesto njega se bo uvedel direktni neposreden davek, izdelan po vzoru francoskega, nemškega in avstrijskega zakona o poslovnem davku na izključni promet v državi na podlagi uslug, ki jih nudi država posamnikom. Načrt, izdelan v ministrstvu

fašistov v sedanji volilni kampanji napram socialističnemu delavstvu.

IZID PLEBISCITA ZA ZDRUŽITEV Z NEMČIJO NA TIROLSKEM.

— d Innsbruck, 24. aprila. Izid ljudskega glasovanja: Innsbruck (mesto) 33.954 da, 472 ne, 134 glasov neveljavnih. Od glasovalcev, dospelih od zunaj, 2139 da, 5 ne, Kufstein 7899 da, 71 ne. Landeck 9654 da, 342 ne. V volilnih okrožjih Kitzbühel, Innsbruck (dežela), Reutte in Lienz še ni ugotovljen.

VOLITVE V AVSTRIJI.

— Dunaj, 25. aprila. Včeraj so se vršile ob veliki udeležbi volitve v nižjeavstrijski deželni zbor. Krščanski socialci so razvili pri volitvah na deželno veliko agitacijo in so si priborili večino v deželnem zboru. Od 60 mandatov so dobili 32 krščanski socialci, 23 socialni demokrati in 6 Velenemci. Obenem so se ta dan vršile po nekaterih večjih občinah nižje Avstrije občinske volitve. V Dunajskem Novem mestu so dobili 34 mandatov socialni demokrati, 10 krščanski socialci, 5 Velenemci in 1 komunisti.

SPORTNA ZMAGA ČEHOV.

— Praga, 25. aprila. Po dolgih letih je bila včeraj na Letni nogometni tekmi med dunajskim sportnim moštvom in Pražani Sparta (Praga) je pobila Dunajčane sportnega društva »Wase« 6 : 0 (3 : 0). »Slavia« (Praga) proti Florisdorfer Atletikklubu 4 : 0 (3 : 0). Zmaga Čehoslovakov je občinstvo vzhvalno pozdravljalo.

ZIGOSANJE VSTRIJSKIH BANKOV.

— Dunaj, 25. aprila. Glede žigosanja avstrijskih bankovcev je guverner Avstro - ogreke banke dr. Spitzmuller izjavil, da merodajni krogi z vso odločnostjo odklanjajo to žigosanje.

KAJ MORA NEMČIJA VSE PLAČATI.

— Pariz, 25. aprila. Minister za obnovo dežel Louchere je izjavil poročevalcu »Intransigant« glede akcije proti Nemčiji v tem smislu, da mora Nemčija preje plačati eno milijardo zlatih mark in 20 milijard v zastavni pismih potem šele zamore predložiti Nemčija nove predloge.

za finance, bo predloženo finančnemu svetu v pretes. Poseben poslovnik za praktično izvedbo tega davka bo izdalan naknadno skupno s tarifnimi postavkami tega davka. Razen tega so mislili z iznačenjem davčnega zakonodajstva zvišati državne dohodke, seveda na ta način, da se dosedanja organizacija zbiranja državnih dohodkov postavi na novo stabilno podlago. Razen tega se dela v direkciji posrednih davkov na zakonu o taksah in izenačenju pobiranja posrednih davkov. Zatem se ima še urediti racionalno izrabljanje državnih imetij.

— g Razpis dobave posteljnjakov, žimnic, omar, omaric. Uprava stalne vojsne bolnice v Petrovaradinu nanašajo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo vršila dne 5. maja t. l. pismena dražba za nabavo 200 železnih posteljnjakov na peresa, 750 žimnic, 74 nočnih omaric k posteljam, 6 velikih omar na ena vrata. Predpisane kolektivne ponudbe je poslali do 5. maja na Upravo stalne vojsne bolnice v Petrovaradinu. Pogoji se morejo ravno tam vpogledati.

— g Kobarške tovarne železa. Iz Prage javljajo, da bodo kobarške tovarne železa zvišale akcijsko glavnic od 26 na 52 milijonov čehoslovakiških kron. Lastniki starih akcijski imajo pravico do novih v razmerju 2:1 po kurzu 300 čl. kron. Drugo polovico akcijski je kupila neka angleška družba.

Narodna obrana.

— Za jugoslovensko Matico je nabral g. Ivo Petrič sledeče prispevke: Matko Jevak, to 40 K, Slavko Germ, Pulj-Dobro, polje 12 K, Alojzij Kolenc, Mirna 10 K, A. Potočnik, to 40 K, J. Zupančič, to 40 K, Rajko Turk, to 20 K in Edvard Roš, to 20 kron. Med osebjem Obratnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani se je nabralo v mesecu marcu 1921: po g. Mink Arhar, odd. I. 72 K, po g. Fr. Stamberger, odd. II. 48 K, po g. Rezič Hribarnik, odd. III. 116 K, po g. Nace Irčič, odd. IV. 52 K, po g. Leonu Dekleva, odd. V. 148 K, po g. Ivani Stenierjevič 8 K; II. letnik ženskega učiteljskega v Ljubljani nabral mesto venca na krsto pok. g. Fran Zajcu, fin. nadvsebniku v pok. 432 K. V pisarni hotela »Slova« se nabralo 341 K. Tiskarna M. Hrovatja 480 K. Verižniški urad iz poravnave Andrijevsk Majžer 400 K. Zupanstvo Planin pri Rakeku v občini nabrala darila 1026 K. E. Lovšin del izkupitja velikonočnih pism 2000 K. Sokol v Dolenjem Logatcu 1000 K. V. realna gimnazija, to 212 K. P. Č. se nabral pri Lozariju 48 K. Krajevski odbor SKS na Igu 100 K. Na svatovanje Stanek-Levstik v Krškem nabralih 200 K. Zbirka finančne kontrole v Dovjem 150 K. O priliki godovanja F. Berganta, st. in m. nabralih 70 K. F. Povše nabral pri Lozariju 225 K. Zupanstvo Sv. Jurij ob Taborn 50 K. Uradništvo okrajnega glavarstva v Črnomlju 230 K. Ga. Franja vd. Zagar 208 kron. Uradništvo nadzorništva učiteljskega mesta venca na krsto pok. Alojziju Mahnuču 100 K. I. Deržič, narodni poslanec nabral v veselje družbi v Kolodvorski ulici 1000 K. Anončna ekspedicija Al. Matelič 500 K. Ga. dr. Irgoličeva v Mariboru darovala o priliki prodaje pisane 40 K. Posoj. majet

Raznoterosti.

Nov izum. Načelnik brezžičnega brzojava v Kristijaniji je iznašel nov aparat, ki bo popolnoma spremenil telegrafijo. Novi izum bazira na uporabi alternativne struje mesto sistema neposredne struje. S pomočjo novega aparata bo mogoče na pr. ameriški časopis v desetih minutah reproducirati cel stolpec angleškega ali francoskega lista.

Nov družinski poklic. Policija na Dunaju je izsledila v neki predmestni ulici zakonski par, ki je imel v svojem stanovanju celo tovarno viržink. Pri preiskavi so našli 1500 zavitek cigar, narejenih iz navadnega kmečkega tobaka, ki ni monopoliziran. Našli so tudi veliko množino surovega duhana za izdelovanje cigar. Nenavadni zakonski par je prodajal svoje produkte manjšim trafikam in zlasti natakarijem po kavarinah, kjer so se prodajale viržinke po K 20. Seveda mora sedaj iznajdljivi zakonski par premisljati v ječi o svojem novem družinskem poklicu.

Mars v bližini zemlje. 13. junija 1922 bo Mars po dolgem času zopet zelo blizu našemu planetu. »Blizu« pomeni v astronomiji v tem slučaju razdaljo od 5573 milijonov kilometrov, torej za 150krat bolj daleč nego je zemlja od lune. V avgustu 1924 pa se bo dal Mars še boljše opazovati. L. 1877 je našel Schiaparelli na Marsu kanale. Istega leta sta se videla tudi dva silno majhna Marsova meseca. L. 1882 so se videli dvojni kanali. L. 1905 pa se je posrečilo astronomom, da so prvič fotografirali kanale. Kdo ve, kaj bodo vse videli astronomi na Marsu 1922 in 1924!

Spiritizem v službi znanosti. Na Angleškem so s pomočjo spiritizma odkrili ostanke glasovite opatijske Glastonbury, ki je v zvezi s kraljem Arturjem. Neki medij, ki avtomatično piše, je v svojem pismu na poziv označil točno mesto, kjer leže podzemsko rušarino te opatijske. Pričeli so na onem mestu z izkopavanjem ter kmalu prišli do razvalin opatijske.

Pogreb sestre ruske carice v Jeruzalemu. Koncem meseca januarja so pokopali v cerkvi sv. Magdalene v Jeruzalemu truplo sestre ruske carice velike kneginje Jelisevete Feodorovne, soproge kneza Sergija Aleksandroviča, ki je leta 1905 postal žrtev bombnega atentata v Moskvi. Za časa boljševiške prevrata so jo umorili v Aspijevsku. Njeno telo in telo njene sestre Vere je našel neki svečenik, ki je z velikim naporom na navadnem vozu prepeljal trupla preko Sibirie, Mandžurije in Kitajske do Pekinga. Tu so jih začasno pokopali. Kasneje je isti svečenik truplo kneginje Jelisevete zopet izkopal ter ga z ladjo prepeljal v Port Said, pozneje pa v Jeruzalem, kjer so jo pokopali v cerkvi, ki je sezidana v spomin ruski carici Mariji.

35 milijonska defraudacija. Na Dunaju so te dni aretirali ravnatelja društva mesarjev Haselmayerja radi defraudacije in veriženja. Bil je dobavitelj mesa za bolnice, a je to meso, katerega je kupil po 64 K kilogram, prodajal bolnicam po 220 K kilogram. Iz Jugoslavije je dobil 23 vagonov mesa, ki jih je prodal z velikanskim dobičkom.

Samo v letu 1920. je oškodoval društvo na ta način za več kakor 35 milijonov kron.

Prvi skozi celo Saharo. Kapitanu Augierasu je uspelo, kakor poroča brzojava iz Tidikije pariški geografski družbi, prepotovati celo Saharo od enega obrežja Afrike do drugega. Temu častniku se je lansko leto napotila nasproti druga ekspedicija pod vodstvom polkovnika Lausanne. Obe koloni ste se združili 20. decembra 1920 pri El Mzebrebu. V Parizu se z veliko napetostjo pričakuje poročil o geografskih in političnih rezultatih te ekspedicije.

Darila.

Upravi našega lista so poslali za: Agitacijski sklad JDS.: g. Ivan Petrič, sodni poduradnik, daruje 100 K.

Jugoslovansko Matice: v gostilni pri Kuharju v D. M. v Polju se je nabralo povodom svatovščine Kuharštajer pod geslom: »Za jugoslov. frentent« 170 K.

Poizvedbe.

Star mož, vpokojenec, je izgubil žepno nikelinasto uro od Wolfove ulice do Rožne doline. Prosi poštenega najditelja, da bi jo oddal v Rožni dolini št. 145, kjer dobi dobro nagrado.

Zgubila je revna učenka svoji šivilji dva kosa črne svile (izgleda kot harmonika) od trgovine Korencan po Mestnem trgu, Stritarjevi ulici, Wolfovi ulici, skozi Zvezdo po cesti proti Vrtači in Pot v Rožno dolino. Prosi se poštenega najditelja, naj jo izroči pri upravniku »Slov. Naroda«.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50, v lastnem poslopiju.

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana. Telefon šte. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.

Fran Bergant

Specerija Ljubljana, Sv. Jakoba trg priporoča za brezalkoholne dneve pristali malinovec in limonov sok, vse z rafinad. sladkorjem vkuhano po najnižji ceni. Kakor tudi vse drugo specerijsko blago. 2879

Po vsej Sloveniji dobro vpeljan predmet odda se proti proviziji potniku, kateri potuje po vsej Sloveniji, tvrdka Ivan Perdan v Ljubljani. 2856

Proda se radi družinskih razmer po hišo kompletna spalna soba. Cena in na ogled pri J. Ambrožič. Gosposvetska cesta 14/L. Novi svet. 2857

Preklic.

Podpisana Josipina Šulc preklicem s tem vse obdolžitve, katere sem govorila zoper Petra Hainskega, uslužbenca pri A. Šarabonu, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega postopanja.

Josipina Šulc.

Oskrbnik (ekonom)

Išče primerne službe star 36 let, absolvent srednjih kmetijskih šol, z večletno prakso v kmetijstvu in gozdarstvu, vešč slov., hrv. in nemškega jezika v govoru in pisavi. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 2825

Išče se za večje industrijsko podjetje kontrolistinja z večletno prakso, spretna v slov. in nemški korespondenci ter teznopisju. Ponudbe z navedbo plače pod »porabna moč/2796« na uprav. Slov. Naroda. 2796

Proda se 40 kubičnih metrov gašenega apna la kub. ževlj 25 K. Proda se na drobno skupno. Matija Perko, Zg. Šiška, Celovška cesta 121. Telefon št. 372. 2778

Hiša v Metliki blizu cerkve na prometnem kraju za obrtnike, se po ugodni ceni prodaja. Natancje pri Stenčiču Mavericu, v Črnomlju. 2845

Stanovanje s 3 sobami se eventualno odda. Pisarne ponudbe pod »Prvo nadstropje 2888« na uprav. Slov. Naroda. 2883

Kompletna jedilna soba, francosko delo, in ena platonska dila (platošev) se odda. Vprašati v upravi skladišča Balkan. 2884

Fotograf. aparat 9x12 s pritiskalnimi, se zelo ugodno prodaja. Istotam se odda stanovanje s hrano dijaku. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 2885

Dva pomočnika železniške stroje, ki izurjene moči, eno praktikanca za pisarno z lepo pisavo in enega krepkega vajenca s primerno šolsko izobrazbo sprejme trgovina z železnico Breznik & Pritsch. Ljubljana, Cankarjeva nabr. št. 1. 2882

Potnik, zanesljiv, ki že ima prakso za vinsko trgovino se takoj sprejme. Pismene ponu be na uprav. Slov. Naroda pod »Vse 2881«.

Mesečna soba, event. s hrano, se takoj odda. Pismene pod »Hrana 1878« na uprav. Slovenskega Naroda

Gospodično bi počevala francosko. Ponudbe pod »Francosčina 2878« na upravništvu Slov. Naroda. 2877

Proda se hiša s 3 sobami, 2 kuhinjske, vrtom, košček polja, pol ure od sredine mesta. Vprašati: Cerkovska c. 45. Pobrežja pri Mariboru. 2886

Trgovski pomočnik z dobrimi izveščenji v trgovini železnice in specerije, se takoj sprejme. Ant. Križaj, Ajdovščina, Julijška Benečija. 2887

Hiša, enonadstropna, s 6 stanovanji v bližini sv. Petra cerkve, še 6 let dr. davka prosta, se prodaja. Pismene ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod »Davka prosta 2886«.

Strojnik, električar išče službo zmožen delati pri vseh parnih strojih in elektromehanike. Vodi večje elektr. naprave in centrale. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Strojnik elektr. 2882«.

Ročni voziček, nov se prodaja. Poljanska cesta 47 pritličje. 2895

Večje število velikih in malih zabojev prodaja tvrdka Ivan Perdan v Ljubljani. 2846

Mlad uradnik išče stanovanje s hrano eventualno samo sobo. Ponudbe na R. Renke, Franciškanska ul. 10/L. 2842

Ženitna ponudba! Soliden in miren trgovski sodnik, 30 let star, s 40.000 kron prihrankov, želi v svrhu ženitve znanja z gospodično ali vdovo od dveh otrok, bi bi imela malo trgovino ali gostilno z manjšim posestvom bodisi na delu ali v mestu. Le resne ponudbe s sliko, katere se pod čisto tajnostno vrne, poslati na uprav. Slov. Naroda pod »Dobro srce 1921/2893«.

Tovarna za lepenko na Kolčevem, pošta Dob pri Domžalah, sprejme ključavnice, ki se razume na parne in električne stroje in ki samostojno izvrši vsaka popravila, 4 delavcev, ki so že delali v tovarnah za lepenko, ali karton. Ponudbe pismeno ali ustmeno na gorje tovarno.

Samostojen knjigovodja vešč tudi korespondenca in strojopisja, znanje srbohrvaščine prednost, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Istotam se sprejme dober stenograf in strojopisec. Ponudbe zavedno plače in dosežanje službe na: Ljubljana 1. poštni predal 163. 2761

Kuharica

se sprejme takoj, ki pa mora znati dobro kuhati. Prednost imajo z dajškim izpričevani. Plača dobra. Istotam se sprejme šivilja na doma. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 2788

Špedicijska firma Ludovik Ševar, v.d. na Rakeku izvršuje točno in najhitreje vse v to stroko spadajoče posle, tudi ocarinjenje. 2535

Vrtnarski pomočnik izvežban v vseh kulturah vrtnarstva, se sprejme takoj. Stanovanje, luč, kurjava prosta. Plače po dogovoru. 2851

Dve hiši z gospodarskim poslopijem, z zemljiščem ali brez njega, pripravljeni za vsako obrt, tik državne ceste, v zelo prometnem kraju, se prodajata. Pojasnila pri A. Laurič, Planina pri Rakeku. 2874

Zabojev porabljenih, praznih, 2 — 3 vagoni inam v zalogi, ki jih eno prodam na mojem skladišču. Vprašati: J. Beranič, Rog. Slatina. 2886

Mehanika vrvarna, terilnica predilnica Ant. Sinkovec, Kranj-Grosuplje, kupi dve decimalni tehtnici Ponudbe v tovarno Grosuplje.

Knjigovodja ali knjigovodkinja z večletno prakso, vešč vseh pisarniških del, se takoj sprejme. Plača, ev. cela oskrba v hiši po dogovoru. Istotam se sprejme izurjena stenografinja in strojopisja, koja ima že kaj pisarniške prakse. Pismene ponudbe z navedbo zahtev pod »JZL« na anononno eks. edicijo Al. Matellič, Ljubljana. 2899

Kupite in berte hudočasno kratkočasnice Poper in paprika. Cena 6 kron, po pošti 60 v več. Dobi se v vseh knjigarnah. 2588

Jadransko morsko kopališče otok Gradec (Grado) pri Trstu, najlepše obrežje Italije. Veliko kopališč in 1400 obalnih šotorov. Prvo vrstni hoteli, penzionari, privatne hiše, kavarne. Pojasnila: Adriahtader-Auskunftscentrale Wien I., Kärntnering 6 in Kurkommission Grado.

Sezija april-oktober. Kavarna »Central«. Danes in vsak dan koncert salonskega orkestra. Vstopnina prosta.

Hiša v Ljubljani, velika enonadstropna, z velikim vrtom in dvoriščem, zaradi preselitve takoj narodaj. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 2343

2 dvo'na valjčka za mlin,

kompletna s stolom vred, 340 mm dolgoti, rabljena, v dobrem, stanju in naprodaj »Bistra«, valjčni mlin, Domžale 2862

Rabljeni kolesa s kolesi, gumijami ali brez njih ku ruje po najvišji ceni M. Stenčič. Glince št. 90. 2819

Išče se boljša devojka k 4 (četvero) male dece v dobi od 2—5 let. Vprašanje na naslov: Olga Rotkvič, Vukovar, Slavonija.

Trgovski pomočnik ali prodajalka izvežbana v vseh strokah mešane trgovine, zlasti v manufaktur, pridna in poštena, se sprejme takoj v trgovini mešanega blaga Franc Vodenik, Poljane, Slovenija. 2830

Trgovski pomočnik, dober železninar, pri tvrdki Franc Ploek, Ribnica, Dolenjsko. 2826

Voziček za ponija

na 4 peresih je ceno naprodaj pri sedlarju, Rimska cesta št. 11. 2852

3 plemenske telice, vojene, so naprodaj Poljanska cesta 55. 2853

Kdor bi prevzel v dresuro 15 mesecev starega psa-pitčarja prot-dobri plači, naj pošlje naslov na upravo Slov. Naroda pod »Lorec 2859«.

Mlinsko kolo, novo, 31 konjskih sil, premer 5 m, širokost 2 m, kakor tudi zvraven pripadajoči gonilni del, se ceno prodaja »Bistra«, valjčni mlin, Domžale. 2861

Trgovski pomočnik, dober železninar, pri tvrdki Franc Ploek, Ribnica, Dolenjsko. 2826

Razglas

radi nabave drv za kurjavo:

Na razpis razglašen v tem listu se je prijavilo Komandi Dravske divizijske oblasti samo majhno število konkurentov za nabavo in oddajo od 13.300m³ drv za ljubljansko garnizijo.

Iz tega razloga se pozivajo interesi na drugo ofertalno licitacijo, katere se vrši 2. maja t. l.

Ponudbe se sprejemajo do 11. ure omenjenega dne v pisarni intendanture Komande Dravske divizijske oblasti pod istimi pogoji, kakor so bili razglašeni v tem listu šte. 79 od dne 9. aprila 1921.

Iz kancelije intendanture, Komande Dravske divizijske oblasti E. broj 4316 od 22. aprila 1921. godine Ljubljana.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem otvoril podružnico na Karlovski cesti št. 30. Svoje ceneje odjemalce bom solidno in točno postregel ter prodal vse blago po najnižjih cenah. — Priporočam se za obilen poset ter belježim z odličnim spoštovanjem OROSLAV ČERTALIČ, Ljubljana, trgovina z mešanim blagom, Sv. Petra cesta 33. 2880

Gospodično

Iz dobre hiše išče mala, fina obitelj v Samoboru. Pogoj: dostojna reprezentacija, veselje do vrtnarstva, dobra izvežba v vseh hišnih poslih. Ponudbe pod »Fina obitelj« na Medij. prom. nov. i oglašni zavod. d. d. Zagreb, Ilica 21.

Objava preseljenja

veletrgovinu vina preselio u Berislavičevu ul. 2, telefon 10-76. Poslovnica: Jurišićeva ul. 10, telefon 20-16.

Nadam se, da će moje ej. mušterije i nadalje počastiti me sa svojtm mnogobrojnm narubama.

ANDRIJA GOLUBIČ, ZAGREB

trgovina vina veliko i na male.

Hiša

enonadstropna, na vogalu v sredi mesta Nova Gradiška (Slavonija) preje hotel pri Orlu, obstoječa iz 26 sob, kuhinje, velike kleti, velikega dvorišča in gospodarskih poslopij, se cenó prodaja. Kupec se vseli lahko takoj. — Vprašati pri lastniku: Ivan Schneider, Nova Gradiška.

Knjigovodja

samostojen bilancnik, starejša moč, se sprejme pod ugodnimi pogoji takoj pri večjem industrijskem podjetju v Sloveniji. Stanovanje preskrbljeno. Ponudbe z detaljnimi podatki in pogoji na upravo Slovenskega Naroda pod »podjetje/2865«. 2865

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja ob boleznih in smrti našega nepozabnega soproga, očeta, brata itd. gosp. fin. svetnika

Franc Zajca

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancom najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo za častno spremstvo na zadnji poti rajnika vsem zastopnikom drž. uradov, vojaške oblasti, privatnih zavodov in društev, ki so v tako izredno velikem številu počastili pokojnega. Prav presrečna hvala tudi za darove v dobrodelne namene in za prekrasne vence.

Vsi ti tako mnogobrojni dokazi odkritosrčnega sočustvovanja nas tolažijo in nam lajšajo prenašati nenadomestljivo izgubo.

Zalujoči ostali.